

Filatelisten

Svensk filatelistisk tidskrift | Årgång 124 | Nr 8 2023

*Julstjärna
- en legend vid jul*

**Facit Special
Classic 2024**

**Berömda
frimärken**

Postmästaren

Traderas säljtävling
för filatelister

Var med och tävla i tre olika grenar med chans att vinna fina priser från Leuchtturm och 500 annonser utan osåltavgifter under mars månad!

Tävlingen pågår under hela februari 2024 och är endast öppen för medlemmar i SFF. Både privatpersoner och företag är välkomna att delta.

Läs mer på:
tradera.com/info/postmastaren-2024/

TRADERA™

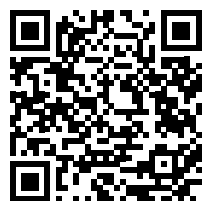
BOKREA!

Vi behöver mer plats på vårt lager. Passa på att beställa!

Beställ här!
Skanna QR-koden

Sveriges Filatelistförbund
Glasfibergatan 8, 125 45 Älvsjö
tel. 073-203 02 00
e-post: info@sff.nu
www.filatelisten.se

Filatelisten

Svensk filatelistisk tidskrift
Nummer 8 2023 | Årgång 124

Filatelisten är Sveriges Filatelistförbunds medlemstidning och ges ut med åtta nummer 2023.

Filatelisten trycks hos Linderoths tryckeri i Vingåker.

Prenumeration: 620:-/år (inom Sverige)
Vid medlemsfrågor/utebliven tidning, kontakta SFF:s kansli: 073-203 02 00

Redaktionen adress:
SFF – Filatelisten | SFF Kansli
Glasfibergratan 8, 2 trappor
125 45 Älvsjö
E-post: redaktion@sff.nu

Ansvarig utgivare: Rikard Azelius

Hemsida: www.filatelisten.se

Utgivningsplan 2024:
Vår, fredag vecka: 5, 10, 15, 20
Höst, fredag vecka: 35, 40, 45, 50

Annon priser:
1/1 sida 5.290:-
1/2 sida 2.790:-
1/4 sida 1.490:-
1/8 sida 790:-
1/16 sida 390:-
Småannons på Marknadsplatsen 100:-

**Annonsbokning till nästa nummer
senast 10/1. PDF-original 16/1.**

ISSN 1100-0198

OBS! Eftertryck, helt eller delvis, tillåts inte utan utgivarens godkännande. För insänt icke beställt material ansvaras ej. Den som sänder material till SFF – Filatelisten anses medge publicering och lagring. Eventuell beskattning av vinster i tidskriftens tävlingar svarar pristagaren för. Citera oss gärna men ange källan.

Omslagsbild: AnnaLuELIS, Pixabay

Se det snöar...

Då Karin, som ni säkert alla känner till slutade sin tjänst i början av oktober fick jag ta över hennes arbete med tidningen. Jag heter Pernilla Lundborg och jobbar på Linderoths tryckeri. Här har jag jobbat i många år med layout av olika trycksaker såsom visitkort, foldrar, tidningar och även böcker. Jag gör bara layouten av Filatelisten, det är redaktionskommittén som gör det stora arbetet med administration, idéer och läsarkontakter.

Nu när snön lagt sig som ett vitt täcke på många håll i Sverige kommer också känslan av att julen närmar sig med stormsteg. Julen för mig är förknippad med ledighet och avkoppling, vilket jag hoppas att ni också kommer att få. God Jul och Gott Nytt År.

Pernilla Lundborg, Linderoths tryckeri

Redaktionskommitté

Rikard Azelius	rikard.azelius@vinge.se
Lars-Håkan Jonasson	lhj@bahnhof.se
Mikael Blomquist	mikael.blomquist@telia.com
Peter Johansson	petersjohansson@yahoo.com

Förbundskansli

Besöksadress Glasfibergratan 8, 2 tr, Älvsjö
Postadress Glasfibergratan 8, 125 45 Älvsjö
Telefon: 073 – 203 02 00

(helst måndag – torsdag
09.00 – 11.00, andra tider kan
du lämna ett meddelande eller
skicka ett mejl)

E-post kansli@sff.nu
Internet www.filatelisten.se,
eller scanna qr-koden.

Bankgiro 581-6772
Swish 123 009 62 97

Sveriges Filatelistförbund, SFF är en öppen oberoende ideell riksorganisation som har till uppgift att främja samlandet av samt organisera samlare av frimärken, vykort och övriga filatelistiska objekt.

10

15

22

24

36

37

42

50

57

Innehåll

- 6 Ordföranden har ordet
- 8 Styrelsen informerar
- 9 Facit Special Classic 2024
- 10 Auktionskrönikan
- 15 Hur Serbiens frimärksutgivning återspeglar hur man väljer att se på sin historia
- 18 Filatelistens samlarskola nr 241
- 20 Var i hela världen...?
- 21 Var i hela Sverige...?
- 22 Berömda frimärken nr 2
- 24 Att samla Hembygd nr 4
- 26 Döda frimärksländer nr 14
- 29 Julstjärna – en legend vid jul
- 32 Bältesspännarna
- 34 Svenska julkortsfrimärken
- 37 Lagerlöfs scrapbooks
- 40 Nordiska Frimärken – nya utgåvor
- 42 Landet runt
- 46 Tips på Netex
- 48 Kommande aktiviteter
- 49 Filateli från förr
- 50 Fler "diamanter"
- 52 Förordningar angående postväsendet nr 8
- 53 Filateli från förr
- 55 Hallå där...!
- 56 Hurra, hurra!
- 57 Frågor och svar
- 58 Ordfläta – Tävlning
- 60 Marknadsplatsen
- 61 Annonser

Välkommen med artiklar och läsarinlägg till redaktion@sff.nu som bifogade worddokument. Bilder bifogas separat (helst i JPG-format). Skriv noga vem som författat artikeln samt tagit bilderna.

Nästa nummer kommer ut den 2 februari!

Ordföranden har ordet

Det är med stor glädje jag kan meddela att vi tillsett halvtidstjänsten som förbundssekreterare. Vår nye förbundssekreterare är Glenn Larsson. Många av er känner säkert till Glenn sedan tidigare. Han har varit aktiv i Sfu under många år, de senaste åren som dess ordförande. Glenn har också varit med att arrangera Stamps in Svedala under många år. Glenn får också en halvtidstjänst som förbundssekreterare hos Sfu. Därmed fortsätter SFFs och Sfus samarbete även på detta plan och jag hoppas att det nu kan utvecklas ytterligare.

Glenn börjar hos SFF den 1 februari 2024 och han kommer att ha fokus på medlemsrekrytering, samarbetet med sponsorer och annonsörer, lokala föreningar samt vidareutveckla förbundets utbildnings- och utställningsverksamhet.

Jag är övertygad om att Glenn kommer att lyckas väl med sitt uppdrag och hälsar honom hjärtligt välkommen som förbundssekreterare.

När det gäller utställningsverksamhet har SFF och Sfu varit medarrangörer till utställningen i Trelleborg tidigare i år och kommer att vara medarrangörer till utställningen i Karlstad nästa år.

Mer information om utställningen i Karlstad finner ni längre fram i tidningen.

Jag har haft förmånen att få besöka föreningsmöten hos Falkenbergs Filatelistförening och lite senare även Uppsala Filatelistförening. På båda mötena fick jag berätta om vad vi gör i förbundet och även hålla ett filatelistiskt anförande. Det är väldigt inspirerande att bli inbjuden till föreningar runt om i Sverige. Tack för trevliga möten.

Succén med bokrean har fortsatt och många böcker från vårt lager har sålts, så det finns all anledning att gå in på webbshopen och se om det finns något som passar.

Till sist vill jag önska alla läsare en god jul och ett riktigt gott nytt år. ●

Rikard

Sveriges Filatelistförbund Glasfibergratan 8, 125 45 Älvsjö | Telefon: 073-203 02 00 | www.sff.nu

Styrelse

Ordförande: Rikard Azelius,
Otto Lindblads väg 13, 224 65 Lund
Rikard.Azelius@vinge.se

Vice ordförande: Lars Nordberg,
Maskinmästaregatan 2,
233 43 Svedala

Sekreterare: Ulf Nilsson,
Riksvägen 4, 241 94 Hurva

Kassör: Thomas Hagström,
Snickarstigen 1, 144 33 Rönninge

Ledamot: Mikael Blomquist, Lund-
grensgatan 7, 652 21 Karlstad

Ledamot: Cajsa Ojakangas, Hjärne-
gatan 6, 3 tr, 112 29 Stockholm

Ledamot: Lars-Håkan Jonasson,
Coromantvägen 28, 862 40 Njurunda

Valberedning

Christer Mårtensson (sammankallande)
Rönnvägen 1, 247 60 Veberöd

Revisor

Jan-Olof Ljungh, Falsterbovägen
100, 239 40 Falsterbo

Ulf Wahlgren, Blåbärgsgatan 21,
212 29 Malmö

Riksföreningar

Asiensamlarna
Christer Svensson, Kattfots-
backen 12, 165 73 Hässelby

Islandssamlarna

Mikael Magnusson, Fyrspanns-
gatan 65, 165 64 Hässelby
www.islandssamlarna.se

Svenska Czeslaw Slania-Samfundet
www.slantiasamfundet.com

Hembygdsfilatelisterna

Anders Bock, Runebergsgatan 3,
114 29 Stockholm
<https://hembygdsfilatelisterna.se>

Bältespännarna

Christer Wahlbom, Humlegränd 6A,
179 60 Stenhamra
<https://sfb.hembygdsfilatelisterna.se>

Haftessamlarna

Bo Göransson, Emil Spelares väg 4,
395 97 Läckeby
www.haftessamlarna.se

SSPD – Sällskapet för svensk posthistorisk dokumentation

Leif Ruud, Malmvägen 48,
141 71 Segeltorp
www.sspd.se

Svenska Motivsamlare SMS

Tommy Samuelsson
Romsås 113, 523 98 Hökerum
romsas113@telia.com
www.svenskamotivsamlare.se

Svenska Vykortsföreningen

Benny Kullinger
Höganäsgratan 6B, 753 30 Uppsala
www.samlavykort.se

Auktion 407 – 21 februari 2024

Alla auktioner är
LIVE online på
www.PHILEA.se.

Logga in på vår
hemsida för
att delta.

China 1979 Study Science from Childhood
souvenir sheet

Våra auktioner ses av kunder över hela världen!
Delta som inlämnare du också. Kontakta oss gärna redan idag.
– Det självklara valet för 'namesales' –

Auktioner ca. 8 gånger per år.
auktion@philea.se Tfn 08-640 09 78
Svartensgatan 6, 116 20 Stockholm
Kontor även i Göteborg,
Malmö, Kalmar och Uppsala.

Onlinebutik med 1000-tals
objekt till fasta priser.
www.philea.se/shop
webshop@philea.se

VI VILL NÅ DIG!

Hitta en FRIMÄRKS- och VYKORTSKLUBB nära dig.

Se SFF:s hemsida under fliken FÖRENINGAR.

Rapport från styrelsemöte

Styrelsen har haft styrelsemöte via telefon/teams. Utöver det löpande styrelsearbetet kan följande rapporteraras:

- Ekonomin har förbättrats och ett överskott på ca 200 kSEK är beräknat.
- Arbetet med Filatelisten flyter på efter att Karin slutat och ny inhyrd resurs tagit över.
- Avisering medlemsavgift 2024 via Fortnox har skett enligt tidigare information
- Bulletin 1 till Karlstad 2024 är på tryckning och skickas snart ut.

Förbundsstyrelsen

Facit Special Classic 2024

Nu har den nya upplagan av *Facit Special* kommit och det är flera nyheter och fördjupningar i årets upplaga. På över 500 sidor är detta ett uppslagsverk om frimärkena i perioden före 1951. I denna finns flera fördjupande artiklar om olika serier.

Bland annat om "Flyttade klichéer i de första tryckningar av 4 Skilling Banco" av Mats Ingers, ett ämne han även skrivit om i boken "Lågvalörerna 1856–63". Peter Lorentzon har bidragit bla med en artikel om hur påtrycken på provisorier Gustaf V i medaljong bedöms. Även nyanser på Landstorm II har fått en djupare bearbetning av Peter Lorentzon. Även nya varianter och vattenmärken har tillförts bla på Oscar II, både boktryck och koppartryck.

De Grönländska pakkeporto har också fått en artikel skriven av Torben Hjørne som rikt illustrerar med olika exempel på försändelser med märket. Om Færinghamn på Grönländska västkusten och dess postkontor finns också en artikel, ett intressant fall där Färöarna etablerade postkontor på Grönland på grund av torskens ändrade bestånd. Även Isländska märken har fått extra artiklar som beskriver 3 Þrir övertryck 1897 av Claes Arnrup och Í Gildi övertryck av Ellis Glatt. Stycket om Returetiketter i Norden har blivit uppdaterat med bla nya exempel på Norska retur-etiketter.

Som tidigare *Special Classic 2022* finns en detaljerad beskrivning av hur man bestämmer kvaliteten på

ett märke, både själva trycket och i förekommande fall stämpel. Vill man vara uppdaterad eller är intresserad av något av de områden som finns djupare beskrivit i katalogen är den ett gott köp. Katalogen finns i förbundets webshop till reducerat pris för medlemmar. ●

Postiljonens höstauktion

Tidigare tendenser håller i sig. Det riktigt exklusiva materialet, där sällsynthet och högsta kvalitet förenas, når ofta skyhöga priser medan samlare som inte riktigt kan göra så stora satsningar i gengäld har ett stort utbud av intressant material av mindre sällsynta märken att fynda bland.

Treskillingar med typfel

Vi utlovade senast att återkomma till Postiljonens höstauktion. Där såldes många riktigt bra objekt för den riktigt kräsna utställningssamlaren.

Den ostämplade treskillingen i b-nyans (1179) har ovanligt tätt bottentryck, och har haft position 41 i arket. Brottet över V är ett konstant fel. Den nedre vänstra hörntanden ser lite kort ut, men det är ett uppnålningsfel och egentligen mer intressant än tråkigt! Hade märket haft annan position hade det varit en defekt.

1181 har också ett konstant typfel, rambrottet till höger (position 54). Ett snyggt, prisvärt märke.

1179. Klubbslag: €3 000

1181. Klubbslag: €2 500

båtbrev, kanske som del av porto till Finland. Bläckmakuleringar på treskillingen är ytterst sällsynta.

1182. Klubbslag: €1 600.
Vem har resten av krysset?

Svag krona inverkar säkert

1186 blev osålt, trots att det visar ett trestrip av sexskillingen med kraftigt så kallat dragspel. Snedcentreringen skrämde förmodligen bort en del i det lilla segment av köpare som är beredda att satsa drygt 50 000 SEK på ett brevklipp. Likaså blev 1187 osålt. Med urstark euro blev uppförsbacken

Var är din kompis?

Samma gäller nästa nummer, med sin magnifika bläckmakulering, även om positionen med färgstreck över '(T)R' och inbuktning i nedre vänstra hörnet av vänstra valörfältet ännu inte bestämts.

Någonstans finns förmodligen en treskilling med resten av det gigantiska krysset. Man kan gissa att märkena suddat horisontellt på ett

1186 utrop €4 000 (osålt). Tre-strip med dragspel, men snedcentreringen förstörde förmodligen musiken.

för brant, men brevet får förmodligen en ny chans så småningom, med ett lägre utrop. Treskillingen är ju väldigt vacker, det är sexskillingsparets korta hörntand som gör att ett sammanlagt pris på ca 200 000 SEK känns lite väl högt.

1187 utrop €15 000. Osålt.

Den vackra treskillingen borde sälja brevet, trots mindre defekt på paret. Men de som har råd vill ha felfria märken, och för de som drömmer om att ge sin samling guldkant med ett första treskillingsbrev blir investeringen i dagsläget för stor.

En klassiker

Hörnmarginalparet med fyraskillingar i position 9+10 såldes till utrop och hamnar nu i samma samling som de ostämplade tre- och sexskillings-

1194. Klubbslag: €25 000.

paren. En återförening efter 100 år! De nämnda objekten jämte bland annat kvartskartan av fyraskillingen – nu på Postmuseum – ingick i en och samma lot när greve Ferraris samlingar såldes i Paris efter första världskriget. Köpare den gången var en svensk greve, Eric Leijonhufvud. På samma auktion passade han på att skriva in sig på listan av samlare som ägt Den Gula Treskillingen.

En liten detalj: Fyraskillingparet är på tunt papper, inte en m-nyans. Det framgick redan när det såldes på auktion av H. Lichtenstein 1923. Position 9 har ett litet typfel under 'co', som bara är känt på tunt papper.

Toppåttor

När det står 5-5-5 i intyget vaknar lyxsökarna, och den ostämplade b-nyansen av åtta skilling banco blev inget undantag. Klubban föll över utropet, vilket betyder att det fanns mer än en intressent. Om 'citron' är del av namnet på nyansen brukar det också bli konkurrens, särskilt när utseendet är tilltalande. I det här fallet förlåter den klädsamt lätta stämpeln en viss decentrering. Alltför ofta är dessa vackra märken skändade av en alltför hård stämpel.

1210.
Klubbslag: €2 000.

1207.
Klubbslag: €11 000.

Ögonmagnet

Objekt som har mer än en "knorr" kan ibland köpas till förvånansvärt rimliga priser. Båtbrevet till Finland har flera plus: Många märken av samma valör; kryssmakuleringar; ett välkänt klichéfel, vitt streck över vänster 12; tidig användning, dvs

första plåtparet. Och som om allt detta inte räckte så utgör placeringen av frankeringen i V-formation en riktig ögonmagnet. Någon har fyndat!

1265. Klubbslag: €360. Ett brev som väcker uppmärksamhet i vilket exponat som helst!

Ringtypsikoner

På avsnittet med ringtypsmärken utbjöds både ovanliga objekt och märken i högsta kvalitet. 1 Riksdaler tandning 14, typ I med oretusche- rade kronor hör till de mest sällsynta märkena inom svensk filateli. Åtta stämplade märken är kända och liksom det nu utbudna stämplade i Malmö. Utropet var 2 000 euro och slutpriset blev 6 000 euro.

"Feltrycket" 20/TRETIO ÖRE ringtyp tandning 13 uppkom då en av märkesbilderna i tryck- plåten för 20-öres märken var skadad och skulle ersättas med en motsvarande kliché tagen från en 30-öres plåt. Detta gjordes då det på grund

av tidsbrist ej kunde framställas en ny kvarts- plåt som ersättning för den i vilken den skadade klichén ingick. Dock byttes enbart valörsiffran ut och "TRETIO" var kvar i hastigheten. Den 19 december 1879 levererades 5818 halvark (kar- tor om 100 frimärken) till frimärksförrådet från AB Jakob Bagges Sedeltryckeri. Den 5:te februari 1880 rapporterades att detta feltryck uppmärk- sammats i frimärksförrådet. Det hade då till postkontoren utsänts 1583 ark. 613 märken retur- nerades till frimärksförrådet och således kunde resterande 970 feltryckta märken vara begagnade på försändelser. Två av dessa berömda märken såldes nu för 2 600 respektive 2 700 euro.

Lars Emrik Leon Danielsén var verksam som postmästare i Kungsbacka 1872 – 1885 och Kungs- backa-stämplor hör till de mest perfekta maku- leringarna av frimärken. Här ser vi ett ganska ovanligt märke, 1 Riksdaler tandning 13 stämplat KUNGSBACKA 25.11.1878, sålt för 700 euro. Obe- gagnade och helst postfriska perfekt centrerade ringtypsmärken ter sig mycket tilltalande och förvånande nog så såldes 1 krona ringtyp tandning 13, postfriskt med kvalitetsgradering: 5,5,5 för 650 euro (utrop 750).

Värnamo-märkena

Hur många som nu för tiden samlar frimärken i förtrycksalbum är obekant. Ett Sverige-album var förr ofta på önskelistan. Många "luckor" fylldes med märken men i många förtrycksalbum fanns en sida för endast två frimärken -55 och 80-öres Medaljong och dessa märken saknades i våra album. 1 000 av vardera valören levererades till Värnamo den 2 juli 1918 och ytterligare totalt 982 togs senare ut från det så kallade reservförrådet. Majoriteten av märkena förblev obegagnade. Två välcentrerade exemplar med lätta spår av fastsättare fick köparen för 800 euro.

På auktionen såldes också de båda märkena stämplade i Värnamo den 12 juli 1918 med normalstämpel 58 respektive 33. De sitter som dessa vanligen på brunt papper och såldes för 3 400 euro.

Flygpostmärken 1920

Flygpostmärken 1920 framställdes genom att "LUFTPOST" övertrycktes på tjänstefrimärken i litet format. Vanligen har dessa vattenmärke våglinjer men några ark med vattenmärke krona övertrycktes. Av valören 20 öre på 2 öre noteras 100=1 ark. Ett postfriskt exemplar såldes för 1 700 euro (utrop 1 500).

Bandmärken

De klassiska bandmärkena från 1920 till 1936 erbjuder flera utmaningar inom den traditionella svenska filatelin. FACIT Special Classic 2024 har av Magnus Engstedt uppdaterats inom bandmärkesavsnittet och SFF's handbok av Bo Dahlnér ger utomordentlig vägledning inom detta område. Samlandet och studiet kan ha olika grader av svårighet. Sällsynta papperstyper och vattenmärken förekommer. Välcentrerade postfriska märken fick nya ägare, uppnått pris inom parentes.

Facit 142Ed-A1-papper (420 euro)

Facit 144Acz (400 euro)

Facit 154bz (150 euro)

Facit 159abz (320 euro)

Facit 163c (90euro)

Facit 168bz (1 100 euro)

Facit 175Ax (2 600 euro)

Tjänstefrimärken

När tjänstefrimärken infördes från den 1:a januari 1874 så kunde dessa även användas på tjänsteförsändelser till utlandet. Sådana brev är emellertid utomordentligt sällsynta. Ett brev frankerat med 20 öre sänt från Stockholm till Innsbruck i Österrike 1876 kunde köparen glädja sig åt för 160 euro, brevet hade dock smärre defekter som i detta sammanhang saknar betydelse.

I Generalpoststyrelsens Cirkulär Nr X, 1879 så föreskrevs att det i enlighet med art. 8 i konventionen i Paris den 1 juni 1878 användning av enskildes (vanliga) frimärken skulle brukas i utrikes posttrafik från 25 mars 1879.

200 märken uppges vara upplagan med omvända påtryck på 12 öre stora tjänstefrimärken tandning 13 och ett obegagnat exemplar såldes för 950 euro. Ett ark-50 stycken av 24 öre

stora tjänstefrimärken tandning 14 blev övertryckta till 10 öre. Ett av dessa sällsynta märken nådde ett pris på 1300 euro trots att det var utan gummering mm.

Tjänstefrimärken i litet format får här representeras av ett av de tre kända moderstämpelavdragen som finns på privat hand. Ett Ex Beckeman i röd färg såldes för 800 euro.

Lösenfrimärken

Det är inte många svenska frimärken som förekommer med rättvända tryck på baksidan. 6 öre lösenfrimärke tandning 13 hör till denna kategori, 200 exemplar uppges ha tillkommit av varianten. Ett märke såldes nu för 200 euro. ●

PS: Tack till Andreas och Anna på Postiljonen för bilder!

Hur Serbiens frimärksutgivning återspeglar hur man väljer att se på sin historia

Text och bild: **Hans Hedelin Vallda**

Serbien har varit involverade i en rad krig och konflikter, få länder har drabbats så svårt. Detta gäller inte minst under de två senaste århundradena då landet även tidvis varit ockuperat av främmande makter.

Under två perioder har Serbien givit ut egna frimärken, från 1866 till 1914 och från 2006 fram till idag. Målsättningen med detta arbete är att visa hur frimärksutgivningen återspeglat den politiska situationen under dessa två tidsperioder.

Uppror mot osmanerna

Serberna lydde under det osmanska riket i nästan 500 år, men under tidigt 1800-tal började serbiska nationalisterna resa sig mot osmanerna. Under ledning av Karadorde Petrović och Milos Obrenović. Båda män av enkelt ursprung. Initialt gick det bra men osmanerna fick slutligen överhand i ett ovanligt brutalt krig och Karadorde Petrović flydde Serbien. Milos Obrenović stannade kvar och förhandlade fram en fred med osmanerna som gjorde honom till furste men underordnad osmanerna. När Karadorde Petrović återvände mördades han på initiativ av Milos Obrenovic som ville vara ensam om makten och så startade långdragen rivaliteten mellan de båda släkterna.

Milos startade några år senare ett andra mer framgångsrikt uppror vilket stärkte serbernas självständighet och gjorde honom till furste men den följande frigörelseprocessen från osmanerna var långdragen med fortsatta militära konfrontationer, först 1882 blir Serbien ett suveränt kungadöme.

En turbulent tid vilket avspeglas i frimärksutgivningen

Från att Serbien första frimärke gavs ut 1866 och fram till utbrottet av första världskriget 1914 var

det bara landets regenter som prydde de märken som gavs ut. Det är fem furstar och kungar, alla av ätten Obrenović, som avporträtterades. Den snabba omsättningen återspeglar den turbulenta politiska situationen där två av dem dödades i attentat.

Den siste, Alexandar I mördades 1903 av anhängare till den rivaliserande ätten Karadordević som därefter tog över kungamakten. En serie med Alexandars porträtt trycktes upp i Paris strax innan han mördades. För att slippa kassera dem stämplas Alexandars porträtt över med Serbiens vapen innan de lades ut för försäljning (bild 1). En frimärksutgivning som var styrd av den politiska makten.

1

2

Redan 1 år senare kommer en kröningsserie (bild 2) med profilbilder på Alexandars efterträdare Petar I av ätten Karadordević och Karadorde Petrović ättens grundare som ledde det första upproret mot osmanerna. De högre valörerna visar en allegorisk bild av kampen. Serien vill

på detta sätt påminna om befrielsekampen mot osmanerna samtidigt som den vill stärka kungahuset Karadževićs legitimitet genom att bredvid Petars porträtt avbilda dynastins grundare. Frimärksutgivningen hade ett politiskt propagandistiskt syfte. Fram till första världskriget fortsätter kung Petar att pryda landets frimärken. Under 55 år pryds följaktligen alla Serbiens frimärks-serier av att porträtt på en regerande furste.

Landet ockuperat och utan frimärksutgivning

År 1915 under pågående världskrig kommer en serie med kung Petar I och hans son och medregent Alexander II blickande ut över slagfältet. Det är de första frimärken som relaterar till en pågående händelse men fortfarande finns landets regenter med på dem. Initialt är serberna framgångsrika men landets ockuperas slutligen av centralmakterna och då används österrikiska frimärken med övertryck. Här återspeglar frimärkena den politiska situationen, landet är ockuperat och kan inte ge ut "egna" frimärken

Efter krigsslutet ingår Serbien i Serbernas, kroaternas och slovenernas kungarike som några år senare omvandlas till Jugoslavien och ger inte ut några egna märken.

Serbien ger åter ut frimärken

När Jugoslavien faller sönder på 1990-talet bildar Serbien ett statsförbund med Montenegro. Först 2006 när förbundet upplöses kommer Serbien igen igång med en "egen" frimärksutgivning.

En utgivning som i högsta grad återspeglar landets tidigare historia och tar upp flera händelser under befrielsekrigen från osmanerna på 1800-talet, men även Balkankrigen på 1910-talet och händelser under första och andra världskriget. Den turbulenta situationen som uppkom under och efter Jugoslaviens sönderfall har inte gett samma avtryck i frimärksutgivningen.

Redan 2006, kommer tre utgåvor till åminnelse av tre olika sammandrabbningarna under det första upproret mot osmanerna som leddes av Karadorde Petrović. Ett märke ges också ut 2011 för att erinra att den första film som spelats in i

Serbien handlar om Karadordes roll i upproret (bild 3). Milos Obrenovic som ledde det andra upproret finns på fyra frimärksutgåvor (bild 4). Båda de rivaliserande kungshusen föräras alltså flera utgåvor

Hundraårsminnet av kriget mot ottomanerna 1875 och de två så kallade Balkan-krigen på 1910-talet manifesteras med porträtt av serbernas generaler under krigen och den dåvarande kungen Alexandar II.

Händelser under de båda världskrigen på flera serier

Från 2015 till 2021 gavs elva serier ut med anknytning till första världskriget. De illustrerar bland annat den serbiska arméns flykt till Albanien, den hjälp Serbien fick av den engelska marinen på Donau och av engelska sjuksköterskor och läkare (Bild 5) men också fältslag och serbiska militärer. På två av dem avbildas även dåvarande kronprins Alexandar I som nu är politiskt korrekt att lyfta fram 100 år senare. I slutfasen av kriget slogs serberna tillsammans med greker, fransmän och engelsmän mot centralmakterna och på två märken avbildas två franska generaler. Man har alltså valt att inte bara hedra den egna krigsmakten utan även den hjälp man fick från sina allierade.

Fem serier ges ut till 70- eller 75-årsminnet av händelser under andra världskriget. Ena av serierna gavs ut till minne av upproret våren 1941. då regeringen i Jugoslaven tvingades avgå då man skrivit under ett samarbetsavtal med Tyskland. De nya makthavarna rev upp avtalet vilket föranledde Tyskland att invadera och ockupera Jugoslavien. Andra händelser som lyfts fram är 75-årsdagen av Belgrads befrielse från den tyska ockupationen. År 2020 manifesteras att det är 75 år sedan slutet av 2:a världskriget med ett märke som visar en rysk soldat sätta sovjets flagga på Berlins stadshus (bild 6). Ett sätt att peka på Sovjetunionens betydelse för segern mot Nazisttyskland

Sammanfattningsvis

Serbiens frimärksutgivningen fram till 1:a världskriget var som i så många andra europeiska länder under samma tidsperiod fokuserad på respektive

lands regenter. Speciellt för Serbien är att furstar och kungar omsätts snabbt och att frimärksutgivningen är en del i det politiska spelet. Att man så ensidigt bara gav ut frimärken med landets regent är också anmärkningsvärt. Det kan förklaras med att de båda rivaliserande kungaätterna grundades av män med enkel bakgrund och det var viktigt för dem att manifesteras att de nu hade nått en annan ställning och att markera sin position visavi sina rivaler

Under 2000-talet saknas däremot porträtt på statschefen, fokus ligger på upporen mot osma-

nerna för över 100 år tidigare och de båda världskriegen speciellt det första. Kampen mot ockupationsmakten under andra världskriget när Serbien var en del av Jugoslavien ägnas bara en utgåva. Intrycket blir att Serbiens frimärks utgivning i modern tid fokuserar på tiden för nationens tillblivelse på 1800-talet och den traumatiska tiden under världskriegen, inte minst det första. Orsaken bakom detta är rimligen att det är viktigt för den nationella självkänsla att visa att man fått kämpa för sin överlevnad och lyckats. ●

3

4

5

6

Nyutgåvor från Nordkorea

Text och bild: **Christer Brunström**

I stort sett varje dag kommer det oroande nyheter från Nordkorea. Oftast handlar det om nya robottester eller om hotfulla uttalanden om kärnvapenangrepp. Allt sedan grundandet av den Demokratiska Folkrepubliken Korea den 8 september 1948 har dynastin Kim styrt landet med järnhand. Den nuvarande ledaren, Kim Jong-un, är den tredje i ordningen. Många skulle nog beskriva Nordkorea som en skurkstat.

Efter andra världskrigets slut ockuperades den norra delen av Koreahalvön av trupper från Sovjetunionen med start i augusti 1945.

Den 12 mars 1946 kom ett första frimärke som fick valören 20 cheun. Frimärket föreställer en hibiskusblomma och den första upplagan trycktes i grön färg. Frimärket har tandning 11 och höjden på själva frimärksmotivet är 22 mm. I juni kom sedan en ny upplaga av samma frimärke men i röd färg. Det saknar dock intresse i den här berättelsen.

Hibiskusfrimärket blev med tiden slutsålt men intresset från oss samlare fortsatte.

Vad gör då en skurkstat med stort behov av konstanter? Det nordkoreanska postverket lät åren 1956 – 1957 trycka nya upplagor av de flesta frimärksutgåvor från perioden 1946 – 1956.

Dessa nya upplagor är oftast mycket välliknande originalmärkena men det finns nästan alltid små eller större skillnader. Vårt hibiskusfrimärke kom i en ny utgåva 1957. Uppenbarligen tillverkades en ny tryckplåt eftersom märkesbildens nu är 23 mm hög och färgen kan beskrivas som blekgrön. Tandningen varierar nu mellan 9

och 10 (märket är också känt otandat). Med denna information kan man skilja nyupplagan 1957 från originalmärket tryckt 11 år tidigare.

Det hör också till historien att även de nya upplagorna av tidigare utgåvor hade postal giltighet. De är inte nytryck i traditionell mening och de är inte förfalskningar till skada för posten utan helt korrekt utgivna frimärken (även om syftet helt torde ha varit att kunna marknadsföra dem till världens frimärkssamlare). Utgåvan från 1957 värderas till runt 50 kronor medan originalmärket från 1946 är minst fem gånger dyrare.

Vårt nästa exempel kommer även det från den sovjetiska ockupationstiden. År 1947 utgavs ett frimärke med valören 1 won tryckt i mörkblå färg på vitt papper. Frimärket avbildar lantarbetare i färd med olika aktiviteter. Det är egentligen inte ett speciellt ovanligt frimärke men trots detta kom en ny upplaga år 1957.

Om originalmärket från 1947 var mörkblått är den nya utgåvan ljusblå. Tandningen varierar från 8½ till 10½ men det förekommer också otandat. Tidigare utgåvor har tandningarna 10

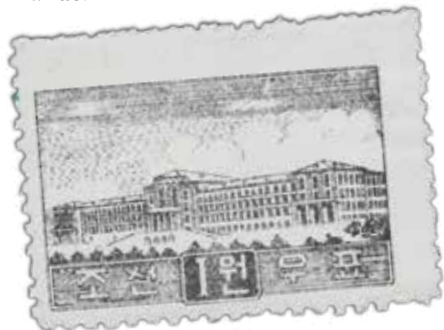

eller 11 eller så var de otandade. I ostämp-lat skick är nyutgåvan från 1957 något värdefullare än märket från 1947.

Den 8 september 1948 upphörde den sovjetiska ockupationen av Nordkorea och en så kallad demokratisk folkrepublik infördes under ledning av Kim Il-Sung. Den 9 augusti 1949 gav man ut ett frimärke med valören 1 won. Det markerade öppnandet av Kim Il-Sung Universitetet i Pyongyang, Nordkoreas huvudstad. Frimärket förekommer i blå, violett eller grön färg och det har tandning 11. Det gavs ut utan gummering.

Nyutgåvan 1957 trycktes på gummerat papper och tandningen är nu 8½ eller 10. Det förekommer också utan tandning. Färgen beskrivs som purpurliknande. Originalmärkena från 1949 är sällsynta medan nyutgåvan är vanligt förekommande.

Den 20 juni 1950 kom fyra frimärken som uppmärksammar femårsdagen av befrielsen från japanskt styre. Valören 1 won visar Frihetspagoden i Pyongyang samt Nordkoreas och Sovjetunionens flaggor. Märket förekommer otandat eller tandat 10½.

I nyupplagan år 1957 har märkesbilden mått-ten 22½ x 33 mm. Höjden på siffran 1 är 2 mm

mot originalmärkets 2½ mm. Dessa nytryck är mycket vanliga.

Den 25 juni 1950 korsade nordkoreanska styrkor gränsen till Sydkorea och detta blev inledningen på Koreakriget som varade ända till 1953 (någon varaktig fred har ännu inte slutits). De kommande årens nordkoreanska frimärksutgivning kom att präglas av kriget. Motiven är oftast heroiska arbetare eller modiga soldater.

Den 15 april 1953 markerades Arbetets dag med två otandade frimärken som år 1955 också gavs ut med tandning 10½. Här visas valören 40 won.

År 1957 kom sedan märket i en ny upplaga i orangebrun färg (originalmärket har en brunorange nyans). Det som främst skiljer de två upplagorna åt är tandningen som 1957 är antingen 10 eller 9x8½.

År 1953 hade Koreakriget pågått i tre år och även detta uppmärksammades med två frimärken som gavs ut i otandat skick den 1 juni (två år senare försågs samma märken med tandning 10½). Valören 10 won visar en framstormande nordkoreansk soldat och frimärket är tryckt i en blåaktigt grön färg.

Nyutgåvan av samma frimärke år 1957 trycktes i en blekblå nyans men än en gång är det främst tandningen som avslöjar att det handlar om den billiga nyutgåvan. Den är antingen 10 eller 11.

Systemet med att nytrycka äldre utgåvor gällde frimärken utgivna ända fram till 1956 vilket innebar att en del frimärken från just detta år fick en helt ny tryckning och då främst avsedd för frimärkshandeln redan 1957.

De läsare som inspireras att börja samla denna intressanta period bör skaffa sig eller ha tillgång till en specialiserad katalog som visar på skillnaderna mellan originalmärkena och de många nyutgåvorna år 1957. Den som tycker att det nordkoreanska postverket betedde sig tämligen

skamligt har nog inte helt fel men just denna typ av ljusskygga aktiviteter karakteriserar en klassisk skurkstat. Det bör slutligen poängteras att samtliga bilder i denna Samlarskola visar nyutgåvor från 1957. ●

Var i hela världen ...?

Våglinjetyp

År 1905 introducerades i Danmark en ny typ av frimärksmotiv som fått beteckningen Våglinjetyp. Under de första 25 åren hade motivet förutom våglinjer dessutom hjärtan. År 1933 kom sedan en moderniserad version där man tagit bort hjärtana och då återstod endast våglinjerna. Valören 1 öre trycktes i grönaktigt svart färg och det var en kompletteringsvalör.

Under andra världskriget ockuperades Färöarna av brittiska styrkor med start år 1940. Förbindelserna med det ockuperade Danmark blev nu mycket komplicerade varför det uppstod frimärksbrist på Färöarna. För att i någon mån lösa

detta lät man övertrycka fyra danska frimärken (1, 5, 6 och 15 öre) med de nya valörerna 20, 50 och 60 öre vilket bättre motsvarade behoven.

Dessa provisoriska frimärken är idag tämligen ovanliga eftersom upplagorna är små. Det här visade 20 öre på 1 öre trycktes i en upplaga på 46 500 exemplar. I FACIT-katalogen listas de under beteckningen Provisoriska emissioner vilket ju är en korrekt beskrivning.

Först 1975 fick Färöarna sina första egna frimärken som inte hade något gemensamt med de tidigare provisoriska utgåvorna. ●

Text och bild: **Christer Brunström**

Var i hela
Sverige...?

Paradiset inte längre ett paradiset

Text och bild: **Lars-Håkan Jonasson**

Någon som har koll på var Paradiset ligger? Jag har det, utifrån det jag som liten grabb hörde av boende i trakterna av Johannisberg och Ljungaverk.

Där fanns platsen som kallades för Paradiset. Den låg intill en liten tjärn och var en oas vid Ljungans norra strand mellan Ljungaverk och Johannisberg. Under vintern skottade traktens ungdomar en skridskobana på isen, sommartid var tjärnen omgiven av deras hemsnickrade kojor.

Paradiset var populärt, det förstår jag nu när jag går igenom min vykortsamling. Den innehåller fyra kort där dom sex björkarna som växer upp ur samma rot framträder.

I dag är dock Paradiset inte längre något paradiset, platsen har vuxit igen och är otillgänglig. Magin är borta. Men dom sex björkarna står kvar – trots bävrarnas tappra försök att fälla åtminstone en av dem. ●

Förbundskongressen 25 – 26/5 i Jönköping

Kongressinbjudan tillgänglig snart.

Programmet är dock klart vilket du kan se här:
Kongress 25 – 26/5 2024 – Sveriges Filatelistförbund
sveriges-filatelistforbund.quickbutik.com

Plats 2: "One Cent Magenta"

Kanske någon läsare kommer ihåg Tio i topp, ett radioprogram som sändes i Sveriges Radios P3 under åren 1961–1974, i vilket en lyssnarjury valde ut de tio mest populära låtarna inom popgenren. De presenterades sedan från nummer tio till vinnaren på plats ett. Nu gör vi samma sak, i denna serie som är tänkt att vara en sorts grundkurs i ämnet filатели. Min tanke är att spegla lite av varje med betoning på de riktigt globala frimärkskändisarna. Kanske blir någon förvånad över en del av mina val, vilket är helt naturligt, eftersom de flesta nog har sin egen privata topplista.

Berömda Frimärken

På plats 3 i vår topplista hittade vi *Den Gula Treskillingen* som med stor sannolikhet tillkom genom ett misstag på tryckeriet. Men det var inte något misstag bakom det frimärke som kommer på plats 2 bland världens mest berömda frimärken.

Världens dyraste frimärke

Frimärket "One Cent Magenta" började säljas på postkontoren i Brittiska Guiana år 1856. Det ingick i en serie på två valörer (1 cent och 4 cents) som trycktes lokalt av Official Gazette i Georgetown, kolonins huvudstad. Text och bild trycktes i svart färg på lilafärgat (magenta på engelska) papper som med tiden har blivit mycket mörkt. Det är signerat av posttjänstemannen E D Wight och stämplat i Demerara den 4 april 1856. Förmodligen trycktes denna utgåva i små ark med fyra märken var.

British Guiana 1 cent magenta anses vara världens mest sällsynta frimärke och det har tveklöst uppnått de allra högsta försäljningspriserna. Den 8 juni 2021 var spänningen stor på auktionsföretaget Sotheby's i New York när det var dags att ropa ut rariteten från British Guiana. Budgivningen slutade på hela \$8 307 000 (inklusive provision).

Till mångas förvåning visade det sig att frimärket hade köpts av den anrika frimärksfirman Stanley Gibbons i London. Kunde detta verkligen

vara en god affär? Det var säkert den fråga som många ställde sig.

Stanley Gibbons annonserade sedan att det var möjligt att köpa andelar i det sällsynta frimärket.

Vem som helst skulle alltså kunna bli ägare till en minimal bit av frimärket. Det är oklart hur framgångsrik denna metod har varit.

Historien om British Guiana One Cent Magenta har många likheter med den svenska Gula Treskillingen. Det upptäcktes år 1873 av en ung pojke i Brittiska Guiana som hette

Louis Vernon Vaughan, en då nybliven frimärkssamlare. Han kom över en del gamla brev och på ett av dem fanns det tämligen primitiva frimärket.

Något senare blev han erbjuden andra frimärken men han saknade pengar för att köpa dem. Det var då han beslöt att sälja några av sina frimärken från Brittiska Guiana. Köparen hette Neil Ross McKinnon och han betalade en dollar och 50 cent för märket. Han klagade för övrigt på att frimärket var klippt som en oktagon och inte fyrkantigt.

Sju år senare sålde McKinnon sin samling i Storbritannien för 120 pund och den nye ägaren sålde sedan i sin tur One Cent Magenta vidare till greve Philipp von Ferrari som med tiden kom att äga en i det närmaste komplett helavärldenssamling.

Ferraris samlingar såldes på auktion i Frankrike efter första världskrigets slut och det berömda frimärket från British Guiana har haft olika ägare inklusive ett syndikat som år 1970 betalade \$280 000 för märket. Det skulle visa sig bli en lönsam affär eftersom syndikatet fick hela \$935 000 när frimärket såldes till John E. du Pont år 1980. Han dömdes senare till livstids fängelse för mord och frimärket förvarades i ett bankfack fram till hans död år 2010. Några år senare kom frimärket åter ut på marknaden och år 2014 såldes det till Stuart Weitzman för \$9 480 000. Det var alltså Weitzman som var säljaren år 2021 och vi kan konstatera att han förlorade mer än en miljon dollar på affären.

Frimärket var en nödåtgärd när de från England beställda frimärkena inte anlände som planerat. Official Gazette fick då uppdraget att trycka upp valörerna 1 och 4 cent. Postmästaren tyckte att resultatet inte var speciellt bra och han menade att det nog skulle vara enkelt att förfälska den nya frimärksutgåvan. Detta var anledningen till att några posttjänstemän signerade frimärkena innan de såldes för att användas som porto.

I likhet med Den Gula Treskillingen har det funnits filatelister som tvivlat på märkets äkthet.

Men det stod tidigt klart att British Guiana är helt unikt (även om det har förekommit rykten om att ytterligare exemplar påträffats och sedan förstörts).

Jag har vid några tillfällen kunnat studera British Guiana One Cent Magenta men frimärket brukar ofta visas i dämpad belysning varför det är i det närmaste omöjligt att se några detaljer. Här skulle jag i stället rekommendera de två frimärkena som Guyana gav ut 1967 och som avbildar den berömda rariteten och till en försumbar kostnad på ett par kronor.

Med tanke på att frimärket är extremt värdefullt och att det har en spännande historia skulle det ha kunnat hamna på första plats i vår Topplista men det nådde bara upp till en andraplacering. Totalsegraren avslöjas i ett kommande nummer av denna tidning! ●

Text och bild: **Christer Brunström**

Topplistan, översikt:

1) ?	3) Den gyllene Treskillingen	5) Lady McLeod	7) Machinporträttet	9) Posthorn
2) "One Cent Magenta"	4) Mauritiumärkena	6) Kaptriangelarna	8) Blunose	10) Oscar II

Att samla Hembygd

Text och bilder: **Lars-Håkan Jonasson. Del 4 av 4.**

I det här avsnittet beskriver jag en mindre vanlig nisch av hembygdsfilatelin; Motivstämplor, eller som de också kallas, evenemangsstämplor. Åter med Medelpad som den enda begränsningen. För mig har valet av detta område bekräftat att ju djupare man gräver desto intressantare blir det. Här började jag med att studera förbundets sammanställningar av motivstämplor och med dem som underlag skapade jag min egen lista med stämplor från Medelpad.

Vanligast finns motivstämplorna på ett vanligt brev (bild 1) men efter lite sökande har jag hittat stämplor på kort vars motiv hör samman med evenemanget (bild 2). Här finns också vinjettbrev som är riktigt trevliga (bild 3).

Med dessa varianter blir samlingen mer omfattande och intressant. När jag fortsatte söka på detta sätt kunde riktiga pärlor dyka upp. Ett exempel är Njurunda scoutläger, Vikingablott 1968 på ett signerat kort, RL 68 (bild 4). Rolf Lidberg är för oss Medelpadingar en känd Trollmålare, botaniker och mykolog (bild 5). Motivstämplor har getts ut vid en rad olika aktiviteter som idrottsevenemang (bild 6) till historiska och kulturella event. Utgivningen tunnades ut och som längst var det nog Frimärkets Dags stämplorna som hängde med, men även dessa väcker minnen (bild 7).

Så här kan det gå om man släpper loss samlaren inom sig.

① Sundsvallsmässan 1953

②a ②b SM i Schack 1967

Avslutningsvis vill jag poängtera varifrån jag fått inspiration och idéer till mitt samlande. I första hand är det mina klubbkamrater och sedan Hembygdsfilatelisterna. Den sistnämnda är en riksorganisation inom vårt förbund där jag varit medlem i över 20 år. Vad jag vill säga med detta? Jo, att du som inte redan är med i en av de drygt 100 klubbar som finns runt om i vårt avlånga land, gå med nu. Det finns så mycket kul och spännande att hämta i den gemenskapen. ●

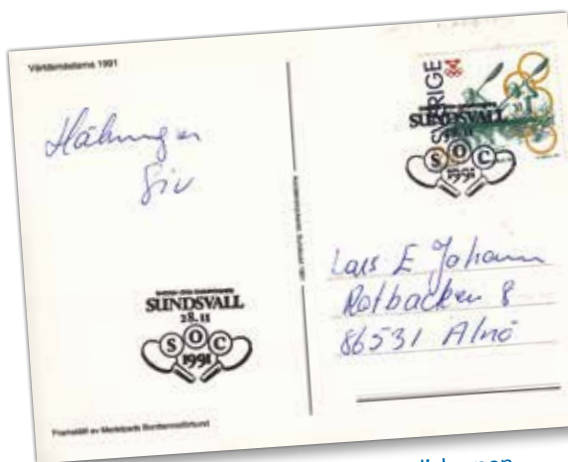
③ Scoutlägret i Liden 1965, vinjetten sannolikt tecknad av Rolf Lidberg.

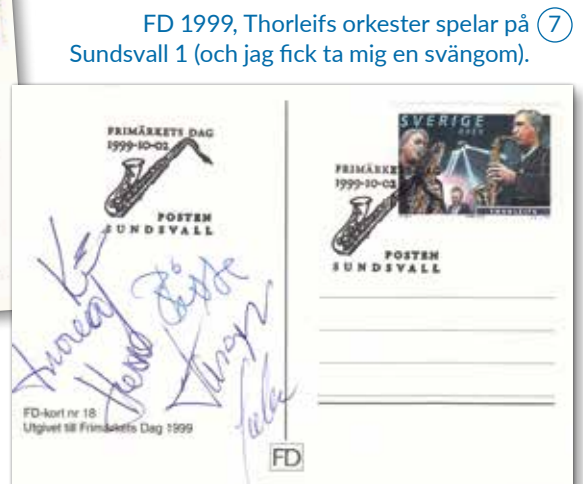
④ Vikingablot 1968 ingen tvekan denna gång, kortet är signerat RL 68.

⑤ Det blir mycket Rolf Lidberg men då han var en intressant personlighet visar jag även hans deltagande som mykolog vid Frimärkets dag 1978.

⑥ SOC 1991, specialkort från Swedish open championships i Sundsvall.

⑦ FD 1999, Thorleifs orkester spelar på Sundsvall 1 (och jag fick ta mig en svängom).

Döda frimärksländer – 14

Text och bilder: **Christer Brunström**

Under arbetets gång med denna serie tycks det ibland uppstå oordning varför detta nummers första område borde ha kommit tidigare. Jag inleder därför med att helt kort återvända till begynnelsebokstaven C.

CSA

Dagens USA kännetecknas av extrem politisk polarisering och stark ovilja att samarbeta för att lösa viktiga samhällsproblem. Läget var liknande i landet år 1860 när South Carolina beslöt att lämna unionen den 20 december. Flera andra sydstaterna gjorde på samma sätt och den 4 februari 1861 annonserades en provisorisk regering under ledning av president Jefferson Davis. Den nya staten fick namnet Confederate States of America (förkortat CSA).

Självständighetsförklaringen ledde till ett inbördeskrig som varade till 1865 då nordstaterna gick segrande ur konflikten. Det fanns flera orsaker till kriget och en av de viktigaste var sydstaternas ovilja att avskaffa slaveriet.

Ur posthistorisk synvinkel är det amerikanska inbördeskriget en rik källa till spännande samlingar. Under de första månaderna fick lokala postmästare lösa problemen med frimärksbrist. Några gav ut egna frimärken medan andra nöjde sig med stämplor som angav att portot hade betalats. Här rekommenderas Scott Specialized Catalogue of United States Stamps & Covers som ges ut varje höst.

Under sin tid som frimärksland gav CSA ut 13 olika frimärken varav flera avbildade Jefferson Davis. Tyvärr har samtliga förfals-

kats mer än en gång varför man nog bör kontrollera att det man köper är äkta vara.

Dhar

Dhar i centrala Indien var på sin tid en av landets många feodalstater. Den hade grundats år 1729 och fick 1819 brittiskt beskydd. Ett uppror 1857 ledde till att briter tog över styret men Raja Anand Rao Puar III återfick makten år 1864 i samband med trontillträdet samma år. Staten har fått sitt namn efter huvudorten Dhar. Till ytan var Dhar period-

vis tämligen omfattande och enligt folkräkningen år 1931 hade Dhar en befolkning på 243 000. Staten har en tydlig feodal struktur där ett flertal lokala adelsmän styrde sitt område och varje år betalade en tribut till Dhars centralregering.

Det var under Raja Anand Puars tid som regent som Dhars postverk gav ut sina första frimärken år 1897. De var enkelt utförda i boktryck och har endast text på devanagari. Innan de såldes fick de ett ovalt handstämpelpåtryck i svart färg.

År 1898 tillträdde Sir Udaji Rao Puar II som statens nye maharaja. Samtidigt kom en serie på tre (i en del kataloger anges antalet till fyra) frimärken. På denna nya utgåva avbildas statens vapen som visar två elefanter.

Dhar upphörde som eget frimärksland den 31 mars 1901. Totalt blev det ett tiotal frimärken och det är inte omöjligt att få ihop en komplett samling. Det bör dock poängteras att det även finns ett antal mycket ovanliga varianter av den första utgåvan från 1897 – 1900.

Diégo-Suarez

Vid slutet av 1800-talet gjorde Frankrike stora ansträngningar att lägga ön Madagaskar till sitt koloniala imperium. På öns norra del ligger staden Diégo-Suarez (dagens Antseranana) som Frankrike tog över 1885. Den hamnstad blev en viktig bas för den franska krigsflottan.

År 1890 kom de första provisoriska frimärkena för Diégo-Suarez. Senare samma år tillverkades lokalt frimärken som skiljer sig mycket från de vanliga franska kolonialutgåvorna. Tyvärr har dessa intressanta märken förfalskats. År 1892 och 1893 kom sedan två serier med 13 valörer vardera i de gängse motiven för flertalet franska kolonier.

År 1898 anslöts Diégo-Suarez till övriga Madagaskar och användandet av separata frimärken upphörde.

Dubai

Det finns få länder i historien som genomgått en lika snabb utveckling som emiratet Dubai på den Arabiska halvön. Idag ingår landet i Förenade Arabemiraten.

När Dubai gav ut sina första frimärken år 1963 hade landet en befolkning på 60 000. Handel, fiske och sjöfart var viktiga ekonomiska aktiviteter. Längre bak i historien hade området varit känt som Piratkusten vilket på ett talande sätt beskriver hur man försörjde sig. Storbritannien ökade sitt inflytande i regionen och man slöt fredsavtal med shejkerna i de sju små staterna som kom att bli kända som Trucial States.

År 1909 fick Dubai sitt första postkontor och där användes indiska frimärken. År 1948 infördes brittiska frimärken med övertryckta valörer i indisk valuta. Nästa steg i utveckling kom när en serie med frimärken med landsnamnet Trucial States gavs ut 7 januari 1961. Trots namnet användes dessa frimärken endast i Dubai.

I motsats till flera av de andra emiraten hade Dubai en på det hela taget seriös frimärksutgivning. När den upphörde 1972 hade Dubai gett ut 239 olika frimärken vilket är rimligt med tanke på att det handlar om nio år. Dubai är faktiskt ett riktigt intressant område att samla och det finns inte några större rariteter.

Dungarpur

I dagens indiska delstat Rajasthan låg staten Dungarpur med anor från 1527. År 1818 slöt den lokale härskaren ett avtal med briterna vilket ledde till större självständighet. Tidigare hade Dungarpurs härskare tvingats lyda under andra herrar.

Dungarpur tillhörde de större staterna och hade 1931 en befolkning på 227 000. Flertalet ingår i den etniska gruppen bhil vars språk också dominerar i området. Staten och huvudstaden har samma namn.

Dungarpurs postverk var sent ute med egna frimärken. Först 1933 kom det första frimärket som visar statens vapen. Då styrdes Dungarpur av Maharawal Sri Lakshman Singh Bahadur och hans porträtt finns med på den nya bruksserie som började utges år 1939. De två motiven cirkulerade parallellt och nya märken tycks ha tryckts allt efter att behov uppstod.

En titt i katalogen MICHEL Asien daterad 1987 visar att Dungarpur inte finns med. Det skulle dröja riktigt länge innan världens samlare blev medvetna om att Dungarpur hade haft ett postverk med egen frimärksutgivning. Det var först när ett större arkiv från en bank i Dungarpur nådde marknaden som detaljerna klarnade. Numera listar Stanley Gibbons 15 olika frimärken från Dungarpur.

Dungarpurs frimärken är ovanliga och det finns inget som har ett katalogvärde på under 1500 kronor. Det är följaktligen ett område för de mera kapitalstarka samlarna.

Duttia (Datia)

I centrala och nordvästra Indien fanns det fram till självständigheten ett stort antal feodala stater och en av dessa hette Duttia om vi får tro flertalet av statens frimärken. Uppenbarligen var man osäker på hur statens namn skulle återges på engelska eftersom stavningen är Datia på fyra frimärken utgivna 1897.

Duttia var en stat som bestod av flera olika områden och som 1931 hade en befolkning på 158 000. Huvudstaden hette Datia Town.

Duttias första frimärken gavs ut 1893 eller möjligen året efteråt. De tillhör de stora rariteterna inom indisk filateli. Staten hade egen frimärksutgivning fram till 1920 och samtliga utgåvor har samma motiv – elefantguden Ganesha. Innan frimärkena såldes försåg de med en rund kontrollstämpel som tyvärr ofta gör det svårt att se själva märkesbilden.

Totalt gav Duttia ut ett 40-tal frimärken. Flertalet fram till 1897 är mycket ovanliga men därefter är majoriteten prismässigt överkomliga för de flesta samlare. Samtliga frimärken

från Duttia förlorade sin giltighet i samband med att det indiska postverket tog över verksamheten den 1 april 1921.

Durazzo

Italiens koloniala aspirationer har lett till många avtryck i frimärksvärlden. Grannlandet Albanien tillhörde fram till slutet av 1912 det Ottomanska väldet. Redan 1902 gav man ut frimärken för ett antal italienska postkontor i Albanien och år 1909 kom sedan en serie på åtta valörer med övertrycket DURAZZO och valörer i turkisk valuta. Under några år hade det italienska postkontoret i den albanska staden Durrës (Durazzo på italienska) sina egna frimärken.

Staden Durrës ligger i mellersta Albanien och har landets viktigaste hamn. Här finns antika lämningar från bland annat romartiden.

Egeo

Inledningen av 1900-talet var en svaghetsperiod för det Ottomanska väldet och just detta var något som Italien drog fördel av. År 1912 ockuperade Italien Tolvöarna i Egeiska havet och man skulle fortsätta att ockupera öarna fram till 1940.

För frimärkssamlarna blev det många nya områden. Många öar fick separata utgåvor som användes tillsammans med frimärken för Rhodos eller för hela området. De sistnämnda har landsnamnet EGEO eller Isole Italiane dell'Egeo.

I nästa avsnitt av serien avslutar vi frimärkslän-derna på E och intresserar oss för de första områdena med F som begynnelsebokstav. ●

Julstjärna – en legend vid jul

Text och bild: **Karl-Olof Hallman**

När julen närmar sig fylls butikernas blomsteravdelningar av julstjärnor som lyser upp omgivningen med sina röda högblad. För de flesta är julstjärnan en krukväxt som man kastar sedan den har tappat sin röda blad.

Julstjärnan är en törelväxt med det latinska namnet *Euphorbia pulcherrima*. Artnamnet *pulcherrima* uppges betyda "mycket vacker" eller till och med "allra vackrast". Skönheten finns naturligtvis i betraktarens öga, men julstjärnan passerar man i vilket fall som helst inte utan att se den. Den har sitt ursprung i Centralamerika och i sitt naturliga hemvist växer den till en buske eller ett mindre träd. Det som vi lägger märke till hos julstjärnan och något slarvigt kallar blomma är dess högblad. Vanligast är röda högblad, men även andra röda nyanser och vita kan man få se. Blommorna är små och gula och sitter innanför högbladen (bild 1).

Joel Roberts Poinsett från Charleston i South Carolina anses vara den som introducerade julstjärnan i USA, varifrån den sedan spreds till Europa. Poinsett hade utsetts till ambassadör i Mexiko 1825 och hans stora hobby var botanik. Redan 1826 hade han tagit med sig den mexikanska "eldplantan" över gränsen och börjat odla den hemma. Poinsett hade "gröna fingrar" och fick

tidigt erkännande för sin framgångsrika odling av den spektakulära växten som också kom att bli känd under namnet *Euphorbia Poinsettia*.

Man kan tycka att julstjärnan är en olämplig växt att bli vald till symbol för julen i vår del av världen. Den är nämligen känslig för kyla. Om temperaturen faller under dess toleransnivå, tappar den bladen. I övrigt ska man helst hålla jorden något fuktig för att den ska trivas. Kopplingen till julen har den fått genom att de röda högbladen liknar en stjärna och därmed ses som en symbol för Betlehemsstjärnan som ledde de vise männen till Jesus. Den röda färgen symboliserar då Kristi blod. I sina naturliga hemtrakter blommar den vid jultiden. Om ett vildväxande exemplar sattes i våra boningsrum, skulle hållbarheten bli kort. Med de moderna hybriderna, som utsätts för tillväxthämmande medel, har man lyckats få fram låga exemplar som är användbara och hållbara också på våra breddgrader.

Julstjärnan är ett populärt frimärksmotiv och populariteten tycks inte vara begränsad till Amerika och Europa utan har spridits till hela världen. Också på svenska frimärken har vi fått se julstjärnan. 2011 fanns julstjärnan med i ett häfte med 10 julfrimärken med titeln Julblommor. Det var fyra olika växter med anknytning till den svenska julen. Förutom

julstjärna presenterades också julkactus, julros och amaryllis. Formgivaren Gunnar Kaj hade valt två röda och två vita blommor, som trycktes i fyra färger offset. Redan 20 år tidigare kunde vi pryda vår julpost med röda julstjärnor. 1990 gav Posten ut ett häfte med 12 julfrimärken där sex olika julblommor fanns avbildade (bild 2). På den tiden kom man undan med att betala 2:30 för att skicka sitt julkort. Julstjärnan finns med på ytterligare något märke som en del av motivet.

Naturligtvis kan man inte gå förbi den del av världen som anses vara julstjärnans ursprung. De flesta länderna i Centralamerika har uppmärksammat växtens popularitet. Mexico, som brukar anges som julstjärnans hemland, har låtit den pryda frimärken i jultid. Märket från 1977 uppges vara Mexicos första julfrimärke (bild 3).

③

⑤

Senare har julstjärnan funnits med på julfrimärken åtminstone åren 1980 och 2000. Även flera av de karibiska öarna har prytt sina frimärken med julstjärnor. Från Trinidad & Tobago kom exempelvis 1977 en serie på fyra märken som visade både vita och röda Poinsettia (bild 4).

Mexicos norra grannland har också uppskattat att ha lysande röda julstjärnor på sina frimärken. I augusti 2018 gav U.S. Postal Service ut ett nytt frimärke som skulle täcka portot för första klass post för internationella brev som vägde upp till 1 oz. Det presenterades som ett nytt "Global Forever" märke. Greg Breeding hade formgivit märket efter ett foto av Betsy Pettet, som visar växten rakt uppifrån och ger en bild av de gula små blommorna mot de röda och gröna bladen. Framärkena såldes i ark om tio självhäftande märken (bild 5). Postverket informerade också att National Poinsettia Day infaller den 12 December, som är Dr. Poinsetts dödsdag. Redan tidigare

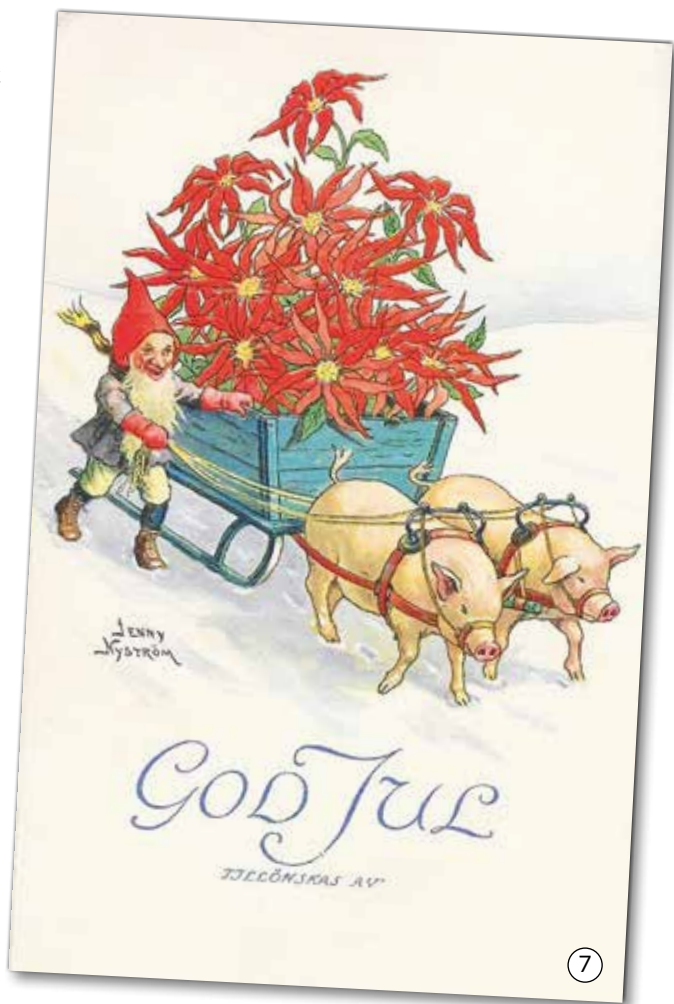
④

hade julstjärnan tagit plats på frimärken från USA. På ett vykort från slutet av 1960-talet nämns att världens största plantage med julstjärnor då fanns söder om San Clemente i Californien.

Bland alla andra länder som har låtit julstjärnor pryda sina frimärken finns exempelvis våra grannländer Polen och Estland liksom från vår horisont mer avlägsna länder som Mikronesien och Komorerna (bild 6).

Julstjärnor har sedan lång tid tillbaka fått plats på julkort och diverse helgmärken. Som svenska exempel kan nämnas ett julkort av Jenny Nyström från mitten av 1920-talet där en tomte kör en släde dragen av grisar. Släden är lastad med röda julstjärnor (bild 7). Nuvarande Hjärt-Lungfondens helgmärke till julen 1977 visar både vita och röda julstjärnor (bild 8).

Snart är det dags att njuta av julstjärnans vackra röda färg igen. Med rätt skötsel brukar den pryda sin plats under flera veckor mitt i vintern. ●

Danska FERIE-märken

Text och bild: **Christer Brunström**

Med ytterst få undantag ser nog alla yrkesverksamma fram mot den årliga semestern. Man lägger upp planer för hur man på bästa sätt skall utnyttja ledigheten för att hämta nya krafter för ytterligare ett arbetsår. Numera har flertalet anställda minst fem veckors betald semester.

Det är just detta som gäller i Danmark. Man har kommit långt från hur det var för bara 100 år sedan. År 1920 hade en dansk lönearbetare endast tre dagar ledigt per år men utan lön! Något sådant är det nog mycket svårt att föreställa sig idag.

Den stora förändringen kom 1938 med den nya danska "ferieloven". Nu fick i stort sett alla danska lönearbetare två veckors betald semester.

Samtidigt introducerades ett nytt system för att finansiera semestern för en del lönearbetare. Arbetstagaren fick varje vecka eller månad ett antal feriemärken i olika valörer som motsvarade en viss procentsats av lönen. Dessa märken klistrades in i en "Feriemaerkebog" under arbetsåret. När det var dags för den årliga ledigheten kunde boken lämnas in varvid det insamlade beloppet betalades ut.

För att snabbt få tillgång till lämpliga feriemärken lät man övertrycka lösenfrimärken med ordet FERIE (i vissa fall också med siffrorna 2 och 5). Totalt blev det sju valörer från 5 öre till 5 kronor.

År 1943 introducerade man en helt ny typ av märken med sex valörer från 5 öre till 5 kronor. De föreställer en cykel som

är parkerad mot en vägskylt och med en väderkvarn i bakgrunden. Det var säkert betydligt trevligare att klistra in denna somriga bild i sin feriebok än de tidigare lösenmärkena. Motivet användes sedan på de märken som trycktes ända till 1947.

År 1949 var det åter dags för ett nytt motiv. Denna gång blev det en kornkärve. När jag lyckades lägga ett sådant märke till min samling kom jag att tänka på lyckliga sommardagar i samband med höskörden på morföräldrarnas gård i Bohuslän.

Nu räckte det inte med de tidigare valörerna utan man måste lägga till 10 kronor.

För ett antal år sedan besökte jag den numera nedlagda mässan Frimaerker i Forum i Köpenhamn. Hos en handlare upptäckte jag ett mycket vackert märke med fjärilar som motiv. Då visste jag inte riktigt vad syftet med dessa feriemärken var men fjärilsmärket blev inledningen på min lilla samling danska feriemärken.

År 1958 bytte man åter motiv på feriemärkena. Valörerna i ören fick det vackra fjärils-motivet.

Fram till 1964 trycktes nya upplagor. I takt med ökande inflation tillkom valörerna 20

och 50 kronor. Kronvalörerna fick också ett nytt motiv som verkligen passade ihop med semester-tider: två rygsäckar och en väl använd resväska med reklametiketter för olika hotell.

När dessa märken gavs ut var det Viggo Bang och Bent Jacobsen som designade respektive graverade flertalet danska postfrimärken. De var också ansvariga för feriemärkena under perioden 1958–1964. Det är inte helt omöjligt att Viggo Bang även utformade de tidigare utgåvorna.

Det är inte enbart Danmark som använt denna typ av märken för att samla ihop pengar till semestern. Även på Island hade man samma system från 1943 till 1973. Där fick frimärkena tilltrycket ORLOF vilket betyder semester. Arbetstagaren fick 4–6 % av lönen i form av märken som sedan klistrades in i ett häfte på samma sätt som i Danmark.

Även i de kanadensiska provinserna Manitoba, New Brunswick, Nova Scotia, Ontario och Quebec hade man ett liknande arrangemang med utgivning av speciella märken med texten VACATION.

Det kan vara aningen knepigt att hitta en lämplig placering av dessa märken i sin samling. De har ju inget med postbefordran att göra och de är inte direkt stämpelmärken. Hur som helst är de riktigt intressanta och berättar en hel del om den sociala utvecklingen i Danmark (och övriga världen).

I Danmark avskaffades systemet med feriemärken år 1982.

Feriemärkenas likhet med vanliga frimärken har lett till att de i några fall använts för att frankera post vilket naturligtvis var emot alla regler. På det här visade märket har man försökt täcka över ordet FERIE för att förmodligen använda märket som frimärke.

Det är riktigt charmiga märken som man sällan träffar på. För att hitta en katalogisering av dessa utgåvor rekommenderas:

www.123hjemmeside.dk/palholm

Här har en dansk samlare – Palle Holm – samlat väldigt mycket information om danska stämpelmärken av olika slag. ●

[Denna text är hämtad ur Bältespännaren 1/2020]

Bältespännarna - med sikte utanför boxen

Det finns så mycket annat mycket intressant och samlarvärt än bara de frimärken som listas i våra vanliga kataloger. Samlarföreningen Bältespännarna (SfB) grundades år 1966 för att utforska områden som privat lokalpost, stämpelmärken av olika slag, brevmärken och mycket annat. De olika områdena är oftast en kombination av filateli och posthistoria.

Föreningen fick sitt namn efter Bältespännaren, den staty vid Avenyn i Göteborg som är ett verk av Johan Petter Molin. När Göteborgs Privata Lokalpost gav ut sina första frimärken år 1888 valde man Molins staty som motiv på de triangulära frimärkena. På engelska används ofta beteckningen Cinderellas för att beskriva våra olika samlingsområden.

Medlemstidningen heter Bältespännaren och den kommer med två 24-sidiga nummer per år. Det finns ett alldeles utmärkt index över innehållet i samtliga årgångar från 1966 till 2020. För den som önskar ytterligare information om Bältespännarnas olika områden har föreningen gett ut en 32-sidig skrift – *En vandring i bältespännarfilatelin värld*. Den kostar 50:- portofritt. Betalning till PlusGiro 4 53 97-7. Medlemsavgiften är blygsamma 120:- per år. Vår kassör Arnold Boström lämnar mer information (arnold.bostrom@gmail.com).

Svenska julkortsfrimärken

Text och bilder: **Arne Karlsson**

Det stora genombrottet för julkort i Sverige startade med Axel Eliassons konstförlag 1897 då förlaget gav Jenny Nyström i uppdrag att skapa helgbilder. Så småningom utgav posten inför julen frimärken i valör anpassad för julkort. Tre år utgavs frimärken avsedda för julposten utan speciella julanknytande motiv: Liljefors djur 1968, Sagobilder 1969 och Fåglar 1970.

Frimärken avsedda för julhälsningar hade kommit för att stanna och inför julen 1971 fick vi för första gången frimärken med motiv som anknöt till den annalkande helgen. I ett häfte utgavs fem motiv under namnet "Gammaldags jul" där ett av fem motiv utgörs av Jenny Nyström bild där tomte med getanspänd vagn passerar ett fönster. Motivet utgavs första gången 1916 som AE nr 9144. Motivet har kommit i många nytryck.

Motiv ur Jenny Nyström julkort i frimärke inför jul 1971.

År 1980 dyker det första gången upp frimärke med texten JULPOST och motiv lurblåsande ängel. Frimärket har valör 1,25. Tidiga frimärksmotiv inspirerar till studier och ofta även utflykter. Det är i Wenngarns slottskapell man finner lurblåsande ängel.

Det var första året med julrabatt, som sattes till 25 öre, normalt porto i första viktsatsen var vid denna tid 1,50.

Under åren med JULPOST frimärken har julrabatten varierat mellan 10 öre och 1 kr.

Julpostfrimärken utan valör

År 1997 för första gången valörlösa JULPOST frimärken. Pepparkakor utgör motiv. JULPOST frimärkena kostade 4 kr att jämföra med normalt porto i första viktsatsen var vid denna tid 5 kr. Julrabatten var alltså 1 kr. Detta och senare valörlösa JULPOST frimärken kan användas för julhälsningar också senare år.

I det följande några exempel på utgåvor som inspirerar till utblickar. Efter priset för julfrimärke anger jag inom parentes det årets normalporto.

Karl-Bertil Jonssons julafton har sedan 1975 varit en TV-tradition och huvudfiguren återfinns på julfrimärke år 1989 med pris 2,10 (2,30) och år 2002 med pris 4,50 (5,00).

Även personer med tveksam sångröst kraxar gärna med i julsånger. Ulf Löfgren har illustrerat många julvisor och jullekar, som samlats i boken

"Visor i juletid". Hjärt- Lungfonden har två år återgivit hans bilder som julbrevmärken: 1985 tio motiv julvisor och 1986 tio motiv jullekar. År 2000 julfrimärken julvisor pris 4,30 (5,00).

"Tre pepparkaksgubbar" i julbrevmärke 1985 och julfrimärke 2000.

Julkortskonstnärer

Verk av julkortskonstnärer återfinns på julfrimärken. Alster ur Carl Larssons produktion valdes för julfrimärke år 2003 med pris 5,00 (5,50). På visat frimärke anges konstverkets namn "Gården och brygghuset". De byggnader som gett konstverket dess namn syns inte på frimärket. Frimärket är utsnitt ur konstverket, Brita – nummer fem bland Larssons barn – och spark.

När vykortsbilden överförs till frimärke har beskärning skett så att kattugglan i kärvens topp eliminerats. I bakgrunden har vegetation bortretuscherats, gårdsgården har gjorts mer framträdande och natthimlen har reviderats.

Frimärksmotivet är utsnitt ur vykortsbild.

År 2018 pris 8,50 (9,00) Jenny Nyströms julbilder där det är spännande att jämföra med förlagor enligt artikel i Filatelisten nr 8 2018.

I frimärket har Jenny Nyströms flicka på ett tilltalande sätt liksom lyfts fram mot oss betraktare.

Hittills har jag exemplifierat med profana julmotiv. Det är dags för ett par kristna motiv, som ger anledning till besök i Gotländska kyrkor med dess fantastiska gamla glasmålningar.

År 1982 Lye kyrka pris 1,40 (1,65). När jag vid Gotlandsbesök steg in i kyrkan blev jag hänförd av färgerna i glasmålningarna. Frimärke förmår inte ge fullständig rättvisa åt färgglöden och bilden omges av dyster mörk inramning.

År 1999 Hablingbo kyrka pris 4,50 (5,00). Här är det klara och fina färger i frimärke. Som exempel visar jag frimärke där moder Maria vakar över sin son medan fader Josef har somnat. Och Josef

han har i glasmålningen sovit sedan 1400-talet, inte ens skrånande sommarturister under Stockholmsveckan har påverkat sömnen.

Gotländska glasmålningar Lye kyrka frimärke 1982 och Hablingbo kyrka 1999

När det gäller de senaste årens svenska julfrimärken ger de mig ingen inspiration till utblickar. Jag låter en talande tystnad lägga sig över barnteckningsliknande klotter. Postnord Frimärken skulle kunna hämta inspiration på den nu pågående utställningen "Tomteparaden" på Sven-Harrys Konstmuseum i Stockholm. Där finns massor av julbilder av konstnärer som figurerat i frimärken samt även Anders Olssons underbara detaljrika helgbilder som ännu inte förärats frimärksstatus.

Svenska Vykortsföreningen har i Nyhetsbrev till medlemmarna ställt fråga: Ni skickar väl julkort? Det är trist om samlare förfaller till att sända flyktiga digitala julkort. Det är uppskattat att få ett julkort i handen och extra plus om avsändaren valt ut matchande frankering trots att vi just nu informerats om smärtsamt ökat porto. ●

Lagerlöfs scrapbooks

Text och bild:
Christer Brunström

På något sätt har Lennart Daun, vår tidigare förbundsordförande, fått ta över ett arkiv som en gång i tiden tillhört den svenskamerikanske storsamlaren och donatorn Hans Lagerlöf. Jag har fått möjlighet att bläddra i en liten del av arkivet och min avsikt är att göra några korta nedslag i materialet.

Idag är det nog inte speciellt många som kommer ihåg Hans Lagerlöf (1880 – 1952) varför det kan vara lämpligt att börja med en kort återblick på hans liv. Efter studieåren i Sverige och arbete runt om i Europa kom Lagerlöf till USA år 1903 där han efter några år startade ett företag som ägnade sig åt import av pappersmassa och tidningspapper från främst Finland. Verksamheten var tydligen mycket lönsam eftersom den gjorde det möjligt för honom att ägna sig åt filateli på högsta nivå. Intresset för frimärken hade han fått redan som 7-åring.

Lagerlöf gjorde mycket stora inköp av frimärken för sina olika samlingar som han gärna visade upp på både föreningsmöten och större utställningar. Men det som gjort honom till ett riktigt stort namn inom filateli världen är hans många donationer till främst Postmuseum i Stockholm och Smithsonian i Washington, DC. Vårt svenska postmuseum erhöll fler än 20 donationer och den som vill fördjupa sig i ämnet rekommenderas att leta reda på Postryttaren årgång 2012. Erik Hamberg har bidragit med en omfattande uppsats om just Lagerlöf och hans många donationer.

Lagerlöf tycks ha samlat allt som hade med hans frimärkshobby att göra och allt förvarades i pärmar fyllda med tidningsurklipp, brev, broschyrer, tidningar och mycket annat. På det hela taget liknar det en filatelistisk scrapbook; materialet tycks ha klistrats in allt eftersom det anlände och på samma sida kan man hitta tidningsurklipp och artiklar som inte på något sätt hänger ihop. Våldigt mycket handlar om hur hans många donationer till vårt svenska postmuseum uppmärksammades i pressen. Lagerlöf måste ha anlitat en tjänst som letade reda på allt som skrevs om honom i svenska tidningar. Här

handlar det inte om enbart de större Stockholms-tidningarna utan i stort sett hela den svenska landsortspressen publicerade notiser om hans olika donationer.

Kungl. Generalpoststyrelsen uppmärksammade naturligtvis på olika sätt Lagerlöfs många donationer med bland annat middagar i Stockholm. Den 22 januari 1926 ägde en sådan middag rum i Rosengrens källare och man hade låtit trycka upp en speciell meny med donatorns porträtt. Även den fick sin plats i arkivet.

I september 1926 organiserade Sveriges Filatelistförening en frimärksutställning i samband sitt 40-årsjubileum och enligt Dagens Nyheter

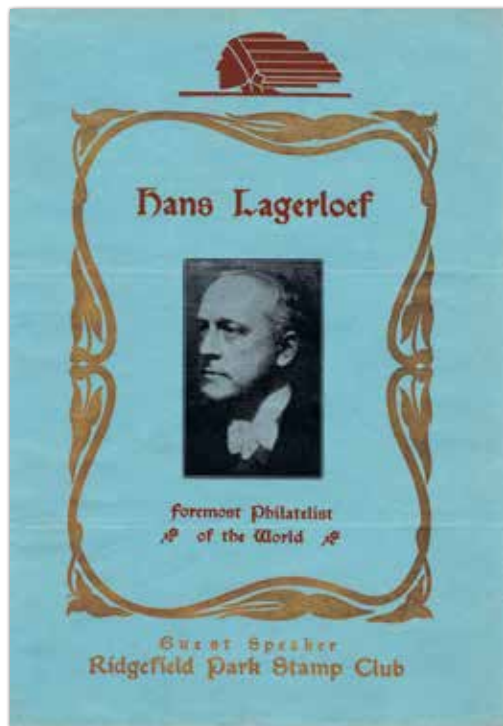
den 18 september 1926 skulle "frimärksmecenaten direktör Hans Lagerlöf, Newyork" närvara. Tidningen rapporterar om ett kuriosum som kommer att finnas på utställningen. Det är ett porträtt av Lagerlöf skapat av professor Axel Ljungstedt. Det består av idel frimärken av olika kulörer och valörer för att använda tidningens ord. Samma porträtt visades också på en utställning i New York. Tyvärr lämpar sig fotot i tidningen inte för avbildning här i Filatelisten på grund av sin tekniska kvalitet.

Man kan förmoda att Hans Lagerlöf hade mängder med brevkontakter och då inte bara med filatelister utan även inom affärsvärlden. I ett kort brev från den finske ministern för utrikesärendena tackar denne för en hälsning som anlänt per "Zeppelin" och han nämner de många stämplarna på kuvertet. Med tanke på att brevet är daterat Helsingfors den 10 november 1928 kan man förmoda att Lagerlöf passade på att skicka en hälsning till ministern med LZ 127 Graf Zeppelin som flög från USA till Tyskland i slutet av oktober 1928.

Lagerlöf var medlem i många föreningar där han tycks ha varit en uppskattad gästtalarare. År 1935 hade Lagerlöf ställt ut ett antal samlingar i Königsberg där bland annat hans USA-samling hade belönats med guldmedalj. Torsdagen den 19 mars 1936 var Hans Lagerlöf inbjuden till Ridgefield Park Stamp Club för att visa och berätta om sin samling. I reklambroschyren för evenemanget beskrivs Hans Lagerloef som en "vibrant and colorful personality." Ett foto av Lagerlöf finns med på framsidan där han i guldtryck omnämns som "Foremost Philatelist of the World" vilket säkert var något som han uppskattade mycket eftersom broschyren fick plats i hans scrapbook.

Även många frimärksbeställningar bevarades och mycket tyder på att Lagerlöf fick hjälp av en sekreterare på firman. Uppenbarligen togs alltid en kopia av alla utgående brev som i nedre vänstra hörnet ofta hade signaturen HL/V.

Den 10 april 1924 meddelade USAs postverk att man skulle ge ut en ny serie frimärken den

1 maj 1924 med anledning av "Huguenot-Walloon Tercentenary", d v s 300-årsminnet av invandringen av hugenotter och valloner till Nordamerika. Detta var något som intresserade Lagerlöf mycket och han bad genast sin sekreterare att skicka en beställning till Washington, DC. Han önskade två fyrblocksserier av utgåvan och poängterade att en uppsättning måste ha plåtnummer. Dessutom önskade han endast välcentrerade exemplar. Totalt blev beloppet 64 cents. I beställningen ingick ytterligare en utgåva varför totalsumman hamnade på \$1.04. Till detta kom porto på 12 cents. En postanvisning på beloppet \$1.16 bifogades också. Kvittot på postanvisningen har sedan fästs på orderkopian. Beställningen tycks ha effektuerats på önskat sätt eftersom det inte finns någon ytterligare korrespondens i ämnet.

Den 18 oktober 1926 skickade sekreteraren en ny beställning och den gällde utgåvan för White Plainsjubileet (2 cents utgivet den 18 oktober 1926). Nu ville Lagerlöf ha två hela 100-ark för vilket han bifogade en check på beloppet \$4.20. Om

det fanns olika plåtnummer önskade han få mer information eftersom han ville ha helark med de olika plåtnumren.

Den här gången gick det inte speciellt bra eftersom frimärksavdelningen i Washington redan dagen efteråt returnerade beställningen och checken eftersom man inte accepterade personliga checkar. Brevet nådde Lagerlöf den 20 oktober och redan samma dag skrevs ett nytt brev och beställningen med en certifierad check skickades åter till Washington.

Man kan konstatera att det amerikanska postverket fungerade extremt effektivt i ovannämnda fall men det var inte alltid så. Den 12 juli 1928 skickade Lagerlöf ett brev till Postmaster General i New York City och klagade på att en rekommenderad försändelse med expressutdelning ännu inte hade levererats till hans sommarhus i Meadowmere Park på Long Island. Försändelsen hade lämnats in i New York City den 2 juli och den innehöll viktiga affärshandlingar. Lagerlöf poängterar att avståndet från postkontoret i New York City till Meadowmere endast är 26 kilometer.

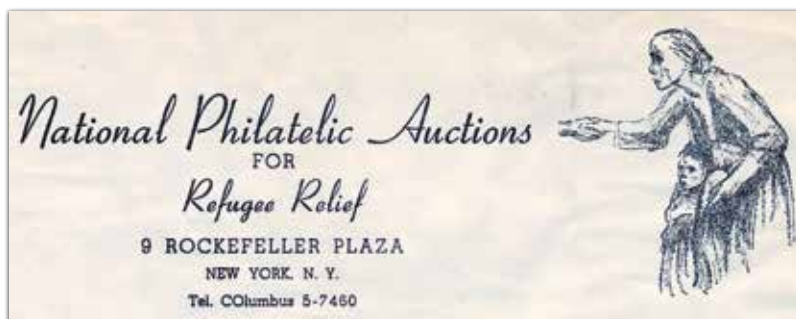
Svaret från S. Pettit, Jr., Postmaster, tyder på att man tog allvarligt på Lagerlöfs klagomål och man gav förslag på hur problemet skulle kunna undvikas i framtiden.

Ett annat tema som han tog upp i ett brev till postchefen var den dåliga gummeringen på frimärkena med valören 2 cents. I sitt svar ställde sig representanten för postverket tämligen oförstående till problemet och menade att frimärkenas gummering mötte alla de krav som kunde ställas på dem.

Flertalet objekt i det begränsade material som jag haft möjlighet att studera är från 1920-talet men det finns också ett brev från den 19 maj 1941 från National Philatelic Auctions for Refugee Relief. Man hade tagit sig friheten att skicka ett flygpostbrev till Lagerlöf med förhoppningen att han ville köpa det för en donation till flyktinghjälpen på \$5.00.

Brevet beskrivs som historiskt och det hade transporterats av piloten Dick Merrill (1894-1982) i samband med en flygning över Atlanten. Det är lite oklart vilken flygning som avses. Merrill är mest känd för en flygning år 1936 USA-England-USA som har fått smeknamnet "Ping Pong Flight" men kanske var det en liknande flygning året efteråt med anledning av kröningen i England då mängder av brev med specialstämplar transporterades.

Man kan förmoda att Hans Lagerlöf postade en check på \$5 till kommittén för flyktinghjälp. Målet för verksamheten var att försöka få ihop \$250 000 för att hjälpa alla de flyktingar som då anlände till USA från kriget i Europa.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Hans Lagerlöf tycks ha samlat på allt som rörde hans olika filatelistiska intressen. Materialet tycks ha lagts till arkivet allt eftersom det anlände och om det någonsin var välordnat är detta inte något som framgår av det som jag tagit mig en titt på.

Vad jag förstår är förhoppningen att arkivet med tiden skall hamna där det hör hemma. Jag skulle tro att Postmuseum borde vara den bästa platsen för Lagerlöfs "scrapbooks". När allt kommer omkring var det han som hjälpte till att skapa museets omfattande frimärkssamlingar som tack vare Hans Lagerlöf innehåller några av den filatelistiska historiens mest spektakulära rariteter. ●

Nordiska frimärken – nya utgåvor

Norge

7 november 2023

Julfrimärken

Design och illustration: Ragnar Aalbu

Utges i: Häftan med 10 frimärken (5 av varje motiv)

Upplaga: 1 055 000 av varje frimärke

Valör och motiv: Inrikes 20 g Alstahaug kyrka
Inrikes 20 g Oppdal kyrka

Här hittar du mer information: www.posten.no/frimerker-til-samling

Finland

8 november 2023

Julglädje

Design: Minna Lehväslaiho

Utges i: Ark med 20 st självhäftande frimärken

Mått: 45 x 26 mm

Valör: Julhänsingens fixvärdemärke

Julkrans

Design: Minna Lehväslaiho

Utges i: Ark med 10 st självhäftande frimärken

Mått: 28 x 46 mm

Valör: Inrikes fixvärdemärke

Vinterglädje

Design: Minna Lehväslaiho

Utges i: Ark med 10 st självhäftande frimärken

Mått: 41 x 28 mm

Valör: Utrikes fixvärdemärke

Här hittar du mer information: <https://www.posti.fi/sv/privat/posti-blogg/frimarken>

Olof Palme blir frimärke i Chile

Olof Palme har blivit frimärke i Chile, uppger det chilenska utrikesministeriet i ett pressmeddelande. På frimärket avbildas den socialdemokratiske statsministern i en beige trenchcoat och med en röd ros.

Frimärket släpps 3 november 2023 i samband med att det i år är 50 år sedan militärkuppen i Chile. Det är tänkt att hedra Palmes minne för hans solidaritet med de chilensare som flydde landet under Pinochets militärdiktatur åren 1973 till 1990.

Frimärke till president Martti Ahtisaaris minne

Posti hedrar president Martti Ahtisaaris minne genom att ge ut ett sorgemärke den 15 december 2023. Det svartvita frimärket har en bild av Ahtisaari och texten "In Memoriam Martti Ahtisaari 1937 - 2023". Utöver frimärket ges ut ett förstadagskuvert och en förstadagsstämpel. På kuvertet står det "Fred är en fråga om vilja."

Sorgemärket har designats av Timo Berry. Fotografiet som används på frimärket togs av Tuukka Koski. Frimärksarket har tio inrikes fixvärdemärken.

"President Ahtisaari var en internationellt framstående person som är känd och särskilt uppskattad för sitt fredsarbete. Ahtisaaris frimärke har designats som ett värdigt porträtt utan understrykningar. Den statliga rollen syns i förstadagsstämpeln där bildmotivet är Finlands vapen. I förstadagskuvertet lyfte jag fram hans kanske viktigaste tanke, som han framförde i sitt Nobeltal:

"Fred är en fråga om vilja", säger Timo Berry, som har designat frimärket.

President Martti Ahtisaari avled den 16 oktober i Helsingfors, 86 år gammal. Han föddes den 23 juni 1937 i Viborg. Ahtisaari var president i republiken Finland åren 1994 - 2000. Ahtisaari fick Nobels fredspris 2008. Posti hedrar också Martti Ahtisaaris minne genom att ge en donation till CMI:s fredsfond.

"Bastudoktorn"

som frimärksinspiratör

Svenska frimärken: Postnord. Övriga bilder och text: **Arne Karlsson**

Vid årets sista svenska utgivningstillfälle har ett antal år utöver julfrimärken parallellt utgivits även frimärken med tema vinter.

Hans Hägglund är läkare och professor vid Uppsala universitet. Han är även medicinsk rådgivare i Svenska Bastuakademien, och brinner för att sprida kunskap om bastubad och hälsa. Hans missionerande kring bastubad har givit honom benämningen "Bastudoktorn". Som ett led i sitt missionerande fick han gehör hos Postnord kring en frimärksutgåva med fem motiv "Bastu- och vinterbad".

Postnord Frimärken bjöd in till utgivningsaktivitet i SFF:s och Sfu:s kansli i Älvsjö. Hans Hägglund inbjöds att föra ut sitt evangelium kring bastubadets förträffligheter. Han tänkte några intresserade blickar när han nämnde att bastubadandet kunde jämföras med motionerande, men åhörarnas entusiasm minskade då det gick upp för dem att bastubad inte kunde ersätta utan vara komplement till motionerande.

De fem frimärkena bygger på foton av Johanna Hanno som växte upp i Luleå och har sina rötter i Tornedalen. "När jag fick uppdraget var det helt givet att åka hem till Norrbotten och ta bilderna", säger hon som numera är stationerad i Stockholm och Oslo.

De fem motiven fördelar sig på bastu i Soukolojärvi vid Övertorneå, bastu vid Kallis, Oscarsvarv (Luleå) samt tre kallbadsmotiv, varav två i

Luleå och ett i Haparanda. Soukolojärvi stoltserar med att det i byn finns 30 rökbastuar.

Bastu
i Soukolojärvi

Vinterbad
i vak i Luleå

Vid utgivningsaktivitet finns möjlighet att få frimärken och produkter signerade av fotograf och formgivare. Fotografen Johanna Hanno kunde utöver handsignering också via ett verktyg stansa in namnteckningen.

Fotograf Johanna Hanno fångad i profil när hon avvaktar att få signera brev med hennes frimärken.

”Bastudoktorn” nämnde att Finland och Danmark har gett ut frimärken med bastumotiv och han tyckte Sverige också skulle göra det. Jag har dragit mig till minnes att Finland givit ut ett stort antal bastu (sauna) frimärken och även Åland har svarat för utgivning. Grannlandet Estland har i år rökbastu på frimärke.

En utgåva om fyra sauna frimärken 1949 i Finland har formgivits av Sverigefödda Signe Hammarsten-Jansson (1882 – 1970), som utförde sitt livsverk i Finland med mer än 150 frimärken samt även sedlar och obligationsbrev. Hon är mor till ”Mumin-Tove”.

Två av fyra sauna frimärken som gavs ut 1949 med tilläggsavgift till förmån för Röda Korset.

I Finland finns det även saunamotiv bland välgörenhetsbrevmärken.

Välgörenhetsbrevmärken från Finland 1949 och 1981. Lothringenkorset i märkena är den internationella symbolen för tuberkulos.

Bastu (sauna) förknippas starkt med Finland. När det i Jyväskylä i Finland arrangerades frimärksutställning NORDIA 2016 uppmärksammade dans-

ka posten evenemanget med tre automatfrimärken med för Finland typiska motiv: Brunbjörn, Jultomen och Sauna. Motivet med sauna visar ett vintrigt finländskt landskap och en vägs skylt med texten SAUNA.

Vintrigt finländskt landskap och skylt SAUNA i danskt frimärke.

År 1988 anordnades filatelistisk världsutställning i Finland, FINLANDIA88. Från landet Lesotho dök det upp åtta frimärken och två block där Disney-figuren Musse Pigg gjorde besök vid typiska finska sevärdheter. Att Musse Pigg figurerade på frimärken hade bakgrund i att Musse-figuren fyllde 60 år. Bland de representativa finska sevärdheterna finns Olympiastadion, Sibeliusmonumentet och Jultomten samt på ett märke där Musse tillsammans med sin kompis Jan Långben enligt texten i frimärket ”ENJOYING A FINNISH SAUNA”.

Musse Pigg och Jan Långben avnjuter sauna i Finland.

Som avslutning en vädjan från ”Bastudoktorn”. Han räknar med att vi redan nu bokar in den 27:e svenska Nationalbastudagen den 7-9 juni 2024. Evenemanget firas traditionsenligt vid Kukkola-forsen norr om Haparanda. ”Bastudoktorn” har vision kring att försöka locka Alex Schulman, som i Dagens Nyheter utnämnt sig som bastuexpert. ●

Välkommen till Solstaden med frimärks- och vykortsutställningen

Text:
Mikael Blomquist

Senast en frimärksutställning arrangerades i Karlstad var 1997 och nu är det äntligen dags igen. Vad kan vara mer lämpligt än att ha en utställning i Karlstad när staden firar 440 år! Karlstads Filatelist- och vykortsförening arrangerar utställningen tillsammans med Kils Frimärksförening, SFF och SFU som delarrangörer. Med stor glädje kan vi också presentera Norsk Filatelistförbund som samarbetspartner vilket förhoppningsvis gör att många norska utställare och besökare kommer till Karlstad.

Karlstad 2024 blir en nationell och regional frimärks- och vykortsutställning. Utställningen genomförs 30 augusti – 1 september på Nöjesfabriken i lokaler som historiskt inte har så mycket

med frimärken och vykort att göra. Nöjesfabriken är nämligen inrymt i Karlstads Mekaniska Werkstads (KMW) gamla fabrikslokaler. För 20 år sedan omvandlades lokalen från fabrik till nöjespalats.

Utställning sker i den gamla monteringshallen där bland annat pappersmaskiner och stridsvagnar plockades ihop ända fram till 1960-talet. I direkt anslutning till mässhallen finns den stora restaurangen där också Palmarèn kommer hållas. Lokalerna inrymmer även bowlinghall, konsertlokal och ytterligare en restaurang. Nöjesfabriken är vana arrangörer av konserter och olika typer av mässor, exempelvis bokmässa och vin- och whiskymässa. Ända sedan vår första kontakt har man har varit väldigt tillmötesgående för våra önskemål och idéer. Ett stort plus är också att Nöjesfabriken bara ligger några minuters promenad från Karlstads centrum. Det närmaste hotellet når du efter ca 300 meter!

Avslutningsvis vill jag redan nu tacka Philea AB för att de ställer upp som utställningens huvudsponsor. Utan en stark huvudsponsor har inte utställningen blivit av. Men nu blir den av, och vi ser fram emot att få träffa många utställare, handlare och besökare i solstaden Karlstad sensommaren 2024. ●

För mer information besök utställningens hemsida karlstad2024.se

Kurs i montering i Umeå

Text och bild: **Thomas Gunnarsson**, Umeå Frimärks- och Vykortsförening

Lördag 25 november hade Umeå Frimärks- och Vykortsförening bjudit in Mats Söderberg från Norrorts Frimärksförening att ha kursen "Kurs för blivande utställare". Vi var 18 st från Umeå, Vindeln, Sundsvall och Vasa i Finland som hade en lärarik dag.

Mats Söderberg är en erfaren utställare som med hjälp av en mängd bilder visade hur man kan bygga upp och montera en utställning utan att det behöver kosta stora pengar. Större delen kom att handla om Openklassen, eftersom det är det lättaste klassen för nybörjare och för att man där kan ha upp till 50 % icke-filateliskt material. Det kan då vara t ex vykort, etiketter, biljetter m m. Mats hade också tagit med sig delar av tre olika exponat som vi kunde studera för att se olika variationer i uppbyggnad. Vi fick också tips om att gå in på netex.se och studera de exponat som finns där. Avslut-

ningsvis resonerade vi lite om hur man går till väga för att arrangera en utställning, kostnader, val av lokal och annat man bör tänka på.

Vi tackar Mats för en trevlig dag och för att han tålmodigt svarade på alla frågor som hela tiden dök upp. ●

Den organiserade filatelin i Sverige

Text: **Rikard Azelius**

På Netex hittar du Mats Söderbergs open-exponat som presenterar den organiserade svenska filatelins spännande historia. Exponatet ger en inblick i hur filatelin organiserades i slutet av 1800-talet fram till våra dagar. Det är mycket intressant.

Bild från Stockholmsföreningens sammankomst 1906.

Den 18 september 1886 bildades Frimärkssamlare-Föreningen i Stockholm vid ett konstituerande möte i Stockholm. Namnet ändrades år 1900 till Sveriges Filatelist-Förening.

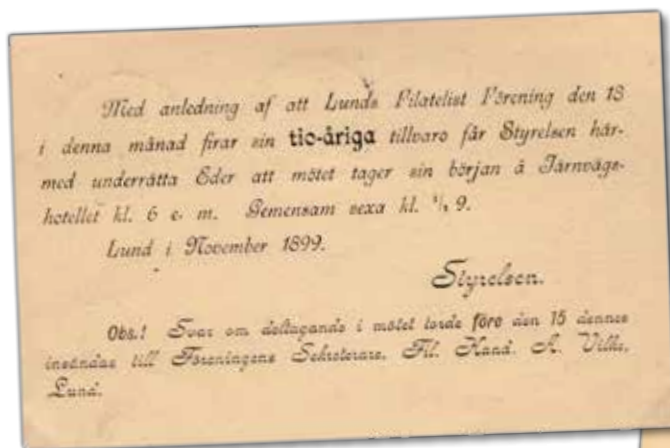
Sveriges andra filatelistförening blev Frimärkssamlare-Föreningen i Göteborg, som konstituerades den 20 december 1886, kort efter Stockholmsföreningens bildande.

Lunds Filatelistförening, som bildades den 21 november 1889, blev den tredje filatelistföreningen i Sverige.

Exponatet visar hur det under första halvan av 1900-talets etableras filatelistföreningar från Malmö i söder till Sollefteå i norr. År 1934 blev Sveriges Filatelist-Förening en riksorganisation för Sveriges filatelister och

"Inbjudan till
Göteborgsföreningens
sammankomst 18 mars 1913."

Inbjudan till Lundaföreningens sammankomst 18 november 1899."

på kongressen 1957 ändrades namnet till Sveriges Filatelist-Förbund.

Föregångaren till Sfu, SFF:s ungdomssektion, bildades redan år 1937 och en ungdomsförening bildades då i Malmö och året därefter i Göteborg. Sfu bildades år 1979 som riksorganisation.

Exponatet går därefter igenom SFFs verksamhet. Det beskriver tidningsverksamheten, där Svensk Filatelistisk Tidskrift kom ut först, år 1899 och cirkulationsverksamheten som lades ned 2003 efter flera förlustår. Vidare beskrivs litteraturutgivningen och katalogverksamheten som pågick fram till 1988 då SFF:s sista katalog gavs ut. Exponatet innehåller dessutom mycket information om olika föreningar, både riksföreningar samt lokala föreningar och klubbar. Avslutningsvis berättas om utställningsverksamheten. ●

"Karta 1949 utvisande anslutna föreningar."

Exponatet är en mycket intressant genomgång av den organiserade filatelins utveckling i Sverige. Genomgången är presenterad med väl valt material och jag rekommenderar en genomgång av exponatet.

"Brev av den 6 april 1952 med den första minnespoststämpeln med ungdomsprägel inom SFF."

Kommande aktiviteter

AUKTIONER

DECEMBER

- 27-28/12 Tre Kronor Auktion Internet 13
28/12 Tre Kronor, Lindesberg

2024

- 14/1 Björn Jarlvik Filатели
15/1 Frimärks-netto Helsingborg
17/1 AB Philea Internetauktion 2401
21/2 AB Philea
Internationell auktion 407
15/3 Frimärks-netto Helsingborg
20/3 AB Philea Posthistoria 4
20-22/3 Postiljonen: Internationell
auktion 240
17/4 AB Philea
Internationell auktion 408
15/5 Frimärks-netto Helsingborg

Bild: Holger Grybsch, Pixabay

UTSTÄLLNINGAR

2024

- 16-19/4 EFIRO 2024, Bukarest, Rumänien
31/5-2/6 NORDIA 2024, Langesund, Norge
26-28/7 MARE BALTICUM 2024,
Tartu, Estland
15-19/8 PHILAKOREA, Seoul, Sydkorea
30/8-1/9 Karlstad 2024
17-20/10 HAFNIA 24, Köpenhamn,
Danmark

2025

- 8-11/5 Europhillex Birmingham 2025

2026

- 23-30/5 Boston 2026
Aug/Sept Philatapei 2026

MÄSSOR OCH EVENEMANG

2024

- 2/3 Falköpingsmässan, kl 10 -15
9/3 Samlarmässa
i Näsbypark Centrum, Täby
6/4 Posthistoria 2024 i Göteborg
Dalheimerssalen kl. 10.00-16.30
13/4 Mälardalsträffen i Kungsör
13/4 FriMynt 2024, Helsingborg
29/9-2/10 Stampex, London
24-26/10 Internationale
Briefmarken-Börse Ulm

KALENDARIET UPPDATERAS ÄVEN KONTINUERLIGT PÅ WWW.FILATELISTEN.SE/KALENDER.
SKICKA IN NYA DATUM TILL INFO@SFF.NU OCH REDAKTION@SFF.NU.

Sveriges Filatelistförbunds kassör Thomas Hagström har gjort en djupdykning i vårt tidningsarkiv och hittat massor av spännande material. Under vinjetten Filateli från förr kommer vi att då och då bjuda på godbitar från gamla nummer av förbundets medlemstidning.

Denna gång presenterar vi fler artiklar, en om Göteborgs stadspost och en om Sveriges postvärdetecken. Båda texterna är från 1888 och publicerades i årgång 2 av vår medlemstidning. Sedan kommer tre kortare texter från 1891 som publicerades i nr 4.

Göteborgs stadspost

Äfven i denna stad har, med Stocholms stadspost som förebild, inrättats en lokal befordringsanstalt, som till lägre porto än kgl. postverket befordrar bref och andra försändelser inom staden Göteborg.

Hr N. J. Wiberg har i sin hustrus namn öppnat en affär under firma Göteborgs Stadspost för brefbefordring inom Göteborg.

Hr Wiberg, på grund af anmälan från postdirektören Broberg, blev inkallad i poliskammaren att svara för några problem. Fru Wiberg infann sig även. Poliskammaren ansåg ej att firman skulle upphöra med rörelsen och ej heller borttaga de åtskilliga å hus anbringade breflådorna.

Ofvanstående, om vi så få säga, prejudikat visar tydligen den osäkerhet som är rådande inom den postala lagstiftningen. Myndigheterna kommer ej hindra en enskild person att öppna en dylik affär.

Här är onekligen en lucka i lagstiftningen att fylla. Postverket är väl i första rummet en inrättning för allmänhetens betjenande och ej ett medel till dess onödiga beskattande.

Sedan privatmärkena började mera allmänt samlas ligger det nära till hands att de flesta sådana tillkommit för att tillfredsställa samlares efterfrågan vilket just ej verkar uppmuntrande.

Ännu så länge ha vi svenska samlare dock intet att i detta hänseende beklaga oss öfver, då Stockholms stadspost kunnat nöja sig med 6 och Göteborgs med endast 3 olika frimärken.

Feskekörka, Göteborg

Fler "Diamanter"!

Text och bilder: **Mats Ingers**

I en tidigare artikel om dubbelperforering bad jag läsekreten komma med egna objekt och erfarenheter. Det har resulterat i att antalet kända stämplade 5 öre Oscar med denna variant nu är 3 i stället för 2. Dessutom har fenomenet påträffats i ett minst sagt oväntat sammanhang.

I Urvalshäfte

Det tredje kända stämplade med dubbeltandning.

Hej Mats!

Jag hittade 5 öringen för många år sedan i ett urvalshäfte. Jag visade märket för framlidne Roland Frahm också för många år sedan, sedan dess har det suttit anonymt i min Sverigesamling. /

Hälsn. Urban Sommar (medlem 30504 i SFF)

Märket har nu godkänts av experten på området, Peter Lorentzon, och i nästa Facit kommer det att stå 3K.

Höga krav

För att en variant av det här slaget skall ha ett större intresse måste man kräva att man tydligt ser att perforeringen har skett två gånger. Vid användning av de båda första tandningsverktygen

förekommer en del avvikelser som kan vara svåra att klassificera. Rufftandning är ett sådant exempel, och ibland kan två av sidorna vara mer rufftandade än övriga två, utan att det för den skull rör sig om dubbelperforering. Här spelar säkert papprets kvalitet in, liksom hur många ark som tandades i bunten, och var i bunten det aktuella frimärket legat.

Nedan är ett bra exempel. Undersidan har långa tänder, ovasidan helt normala. Långsidorna har lätt rufftandning. Det går att hitta många liknande exempel i en större post 12-öringar. Mikael Carlsson, som förmodligen sett fler 12-öre vapen än de flesta, tycker inte att det här märket "när ända fram".

Långa Tjänste, tandning 13

Redan 2018 upptäcktes ett långt tjänstefrimärke, stämplat i Trelleborg 1882, med avvikande tandning. Peter Lorentzon undersökte märket, och gav det sitt godkännande som dubbelperforerat. Varianten har inte noterats i Facit.

Nu har jag fått in en anmälan om ytterligare ett möjligt exempel från samma emission, den här gången i valören 4 öre. Kanske inte riktigt lika tydligt, vi får höra vad Peter säger!

Tillökning av dubbeltryck i Tjänstefamiljen?

Udda fågel i sammanhanget

Nedan avbildade märke, med intyg av Nils Strandell från 1953, dök upp på Tradera nyligen, och tilldrog sig stort intresse. Det rör sig om en så kallad Pariserförfalskning och detta är den enda skilling-valör som efterapats. Dessa märken brukar uppnå högst 1 000:- på auktion, men i det här fallet blev det drygt det dubbla. Det var märkets vänstra långsida som fick mer än en samlare att reagera.

Den vänstra långsidan är sågtandad. Dessa förfalskningar känns lätt igen på att 'Ä' i FRIMÄRKE saknar punkter.

Bevis för linjetandning

Pariserförfalskningarna är väl beskrivna i Handboken del III/1964, sidan 20 i kapitlet om Skilling bancofrimärkena. De trycktes i 25-block där

alla märkena kan särskiljas. Såväl de horisontella som vertikala sidorna är tandade en rad åt gången, linjetandning. Det är därför man kan få ett märke som bara är sågtandat längs en sida.

Ytterligare 4 märken bör ha drabbats i samma moment, men det här är det enda hittills kända exemplaret. Det är möjligt att övriga har rensats bort i tron att de var trasiga.

Strandell nämner inget

Intyget från 1953 visas här, med ett signerat foto av frimärket. Notera att Strandell inte signerade med sin namnteckning utan med sitt efternamn i läslig skrivstil. Vad som förvånar är kanske varför en kunnig filatelist som Strandell inte påpekade avvikelsen i tandning. Orsaken är förmodligen att han fått i uppdrag att utfärda ett större antal attester för samma typ av märke samma dag. Intygen har masskopierats men arkpositionen har tillskrivits för hand. Det bör finnas åtskilliga liknande attester hos läsekreten. ●

'8' tillskrivet för hand, men det unika med märket påpekas inte. Beteckningen "Sparres första provtryck" skapades i en artikel av den danske filatelisten John Spohr 1934. Numera vet vi att Sparre inte haft med saken att göra.

Rek- och värdebrev ur brevlåda

Text och bilder: **Giselher Naglitsch**

Häromdagen roade jag mig med att läsa en gammal bok, *Ernst Grapes Expeditionsföreskrifter vid postverket, historiska uppgifter*, från 1952. Bland mycket annat matnyttigt hittade jag nedanstående på sid 69, sista stycket:

”Angående behandling av värdebrev, som upphämtats ur brevlåda meddelades vissa föreskrifter i kungl. brev den 25 juni 1881. Om försändelsen var försedd med frimärken till belopp, motsvarande befodrings- och assurances- resp. rekommendationsavgifterna, befordrades försändelsen i vanlig ordning. Var försändelse icke behörigen frimärkt, skulle den mot lösen tillställas adressaten, om denne fanns på inlämningsorten, i annat fall insändas till reklimationskontoret.”

Av det kungliga brevet framgår att ovanstående är meddelat ”med anledning av en begäran om föreskrift”.

Jag har ett brev från Märsta till Stockholm den 17/12 1880, som med stor sannolikhet har lagts på låda vid Märsta station, vid något tillfälle då stationen var obemannad. Avsändaren skrev längst ned på brevet: ”Anhåller om qvitto härå från Märsta station”.

Brevet ligger så nära i tiden, att man kan tänka sig en spontan tillämpning av motsvarande regler, så som det kom att stadgas. Portot är korrekt –

Rekbrev postat på låda i Märsta, stämplat den 17/12 1880. Noteringen 5110 har tillkommit i Stockholm och torde vara ett löpnummer för ankommande rek. Innehållet är inte bevarat. Helena Obermüller skrev i sin attest (1991-06-12): ”Ett mycket intressant objekt med en tidigare ej noterad portokombination.”

brevporto 12 öre + rekavgift 18 = 30 öre – så det var bara att skicka iväg brevet. Frågan är obesvarad: hur visste poststationsföreståndaren vem som skulle ha kvittot? Förmodligen kände han igen avsändarens sigill med initialerna WPB. Den härliga fyrfärgsfrankeringen gör det till en av mina favoriter. ●

Sveriges postvärdetecken

En redogörelse för vårt lands samtliga postvärdetecken torde med alla skäl kunna hafva sin gifna plats i en frimärkstidning.

Vi vilja då här förutskicka den anmärkning att våra uppgifter äro fullkomligt säkra och pålitliga der ej särskilt anmärkts.

Den första breftaxan utkom den 6 sept 1638. Specialförordningen den 19 juli 1645 stadgar att alla bref borde inlemnas på posthuset och genast betalas kontant efter en till förordningen fogad taxa.

Likväl gjorde undantag för sådana bref som för vissa orsakers skulle på en eller annan ort blefvo antagna utan postpenningar och hvilka skulle af mottagaren betalas.

Afgiften om städerna ej voro belägna mer än 1 a 2 mil från hvarandra erläggas med 1 öre för enkelt bref af 1 lods vikt men till stad på mils afstånd skulle erläggas 2 öre o sv.

- Den 31 Maj 1693 medgafs en viss moderation i taxan för större bref.
- Den 24 Jan 1710 höjdes taxan med 1/3 för dessa.
- Den 17 Mars 1747 kom en ny kongl. taxa om postporto.
- Den 13 Okt 1785 föreskrefs att en skilling skulle erläggas för hvarje 2 öre silvermynt.

Efter denna taxa kostade ett bref af 1 lods vikt från Malmö till Lund en skilling banco eller 3 öre i nuvarande mynt.

Till Ystad kostade det 2 skilling och till Jönköping 4 skilling o sv.

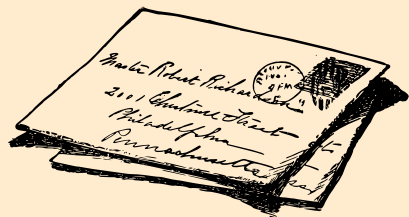
1853 – 54 beslöt riskdagen att ett medelporto öfver hela riket, för bref af lika vikt, utan afseende på afståndet beställas till 4 skilling banco (18 ½ öre) med justering afseende vigten.

Detta beslut tillämpades från och med den 1 Juli 1855 då äfven brevlådor infördes.

Taxa från 6 December 1834:

Bref pa en väglängd af 3 mil betalas 2 skill. Banco per lod från 3 ¼ mil till och med 5 mil – 3 skill.
från 5 ¼ mil till och med 10 mil – 4 skill.
från 10 ¼ mil till och med 20 mil – 5 skill.
från 20 ¼ mil till och med 35 mil – 6 skill.
från 35¼ mil till och med 50 mil – 7 skill. o sv

Även förr fanns det tävlingar i tidningen. 1891 behövdes artiklar. Första pris var en ostämplad sats skill banco (värde 50 kronor)! Inga bidrag kom! Var kanske inte värt besväret?

Pristäflan

För de 3 bäst skrifna uppsatser af philatelistiskt innehåll som insändas till redaktionen före den 1 juni detta år.

Hvarje uppsats får ej öfverskrida 6 och ej understiga 3 sidor text i tidningens format samt måste vara original och beröra ett nordiskt ämne.

Första priset: En sats obegagnade originalmärken Sverige 1855-62; 3, 4, 6, 8 och 24 sk. Banco samt svart och brunt lokalmärke (värde 50 kronor).

Andra priset är en obegagnad sats Finlands frimärken av år 1889 – 90.

Lösenmärkenas indragande

Såsom vi förut omtalat, komma lösenmärkena att indragas vid detta års slut.

Följande händelser hafva i sin mån bidragit att påskynda beslutet. En handlare i New-York som ifrigt annonserar om uppköp af lösenmärken till 20 kronor pr 100 satser, erhöll offert från en person i Borås. I stället för att begagna sig av anbudet insände han märkena till Generalpoststyrelsen.

Postmästaren i en norrländsk stad, hvarefrån flera dylika märken kommit lär ha fått en skrapa.

I alla fall torde det ej för någon uppstått något vidare obehag då ingen skada skett så att angifvaren fick föga lön för sin möda.

Lösenmärkena hafva alltid vållat postmännen obehag, utan att medföra rimligaste nytta, så att ej lär de sörja öfver indragningen. Men samlarne få nog hädanefter betala dem högre ty priset kommer säkerligen att ej obetydligt stiga.

Personens namn har anonymiserats med hänsyn tagen till ev efterlevande. 😊

Ur föreningen utesluten:

Nr 97 – Anton Antonsson, Närpes Stad, Finland

Meddelande till medlemmarna

I anledning af det beslut som fattades vid föreningens allmänna sammanträde den 5 december får styrelsen härmed meddela att årsavgiften för 1892 skall erläggas senast 10 januari.

Medlemmar av vår förening hvilka råkar ut för bedragare, personer som göra utbyten i urvalssändningar mm uppmanas att omedelbart underrätta sekreteraren då det sen beror på styrelsens prövning om att intaga redogörelsen i tidningen. Dessa meddelanden behandlas med full diskretion och komma aldrig att på något sätt vålla anmälnaren obehag.

Peter Johansson

Ålder: 67. Bor: Enköping

När och hur började ditt samlande?

– Många av oss 50-talister började samla frimärken i mellanstadiet och jag var inget undantag. Men det tog fart på riktigt när jag kom över en gammal Kalle Anka där Joakim och knattarna var i brittiska Guyana för att leta efter en borttappad postväska. Väskan innehöll ett brev frankerat med ett av världens dyraste frimärken – en cent magenta.

Foto: Privat

Kan du beskriva vad som är så kul med att samla frimärken, vilken är magin?

– Det beror nog på vem du frågar. Det finns så många positiva aspekter. För mig är jakten och äventyret den stora triggern. Jag köper då och då samlingar eller fyndlådor på auktioner och att gå igenom dem hemma är både avkopplande och spännande. Tid och rum försvinner. Åh det finns nästan alltid något kul i lådorna.

Vad är det du letar efter, vad samlar du?

– Jag har alltid fascinerats av lyxstämplade svenska frimärken och försändelser, det har länge varit nummer ett. Vid sidan av det samlar jag delar av Enköpings kommun och så har jag några mindre sidosamlingar. Men med åren har mitt fokus mer och mer riktats mot hembygd och ett par av sidosamlingarna, Lyxstämplat Sverige är fortfarande det vackraste som finns men en sådan samling känns

omöjlig att ens vara i närheten av att kunna ta i mål. Åh jag känner att jag skulle vilja bli klar eller åtminstone känna mig riktigt nöjd med någon samling.

Det låter som att du har planer på att ställa ut något?

– Det finns en liten chans, med betoning på liten, men bara om rätt material dyker upp på marknaden och det blir i så fall en av sidosamlingarna som kan bli aktuell. Vi får se.

Till sist; Vilket är drömbjektet som du hoppas hitta i någon låda?

– Jag har letat länge efter en försändelse stämplad Fanna i utställningsskick. Stämpeln står bara i några tior i Postal och är ganska enkel men den tycks vara knepigare att finna i det skicket. Det har gäckt mig i decennier.

Hurra, hurra!

Med varma gratulationer vill vi uppmärksamma våra medlemmar som fyller år under januari och februari.

JANUARI

95 år

- 4 Kersti Larsson, Västerås
- 22 Thorild Carlsson, Klippan

90 år

- 20 Ragnhild Karlsson, Trelleborg

85 år

- 11 Bert Arvidsson, Mariannelund
- 21 Esko Heinonen-Persson, Höör
- 24 Birgit Segner, Lund
- 25 Håkan Marell, Umeå
- 25 Björn Christensen, Bjärred

80 år

- 4 Raymond Fredell, Surte
- 5 Kjell Broberg, Kvänum
- 7 Stellan Mattila, Hyltebruk
- 7 Erling Karlsson, Nybro
- 14 Christer Wolrath, Halmstad
- 16 Sverker Lanner, Visby
- 18 Tor-Gunnar Wolker, Söderhamn
- 20 Per-Olof Hall, Spånga
- 29 Roy Berndtsson, Gislaved

75 år

- 24 Larry Flodin, Kungsbacka

70 år

- 10 Lage Burström, Umeå
- 28 Roland Westerberg, Ronneby
- 29 Kjell-Åke Nilsson, Norrala

60 år

- 14 Lars Andersson, Skellefteå
- 24 Leena Rundberg, Norrahammar

FEBRUARI

95 år

- 28 John Gustafsson, Klippan

90 år

- 9 Steve Nilson, Falkenberg

85 år

- 19 Kjell Persson, Eslöv

80 år

- 8 Anders Ahlén, Djurmo
- 10 Conny Larsson, Trollhättan
- 13 Björn Lorentzson, Västra Frölunda
- 20 Ronny Gustafsson, Hisings Backa
- 20 Sven-Erik Åstrand, Falköping

75 år

- 10 Bengt EW Ardklint, Järfälla
- 12 Torgny Jansson, Falköping
- 15 Stig-Arne Svensson, Gnosjö
- 17 Sven-Olof Skoglund, Edsbyn
- 22 Gunnar Hagström, Sundsvall
- 27 Ulf Hermansson, Ödeshög

70 år

- 1 Bo Tollerup, Vällingby
- 8 Lars Persson, Luleå
- 20 Lisbeth Thorsson, Kristianstad
- 25 Stefan Lennros, Malmö

60 år

- 3 Anders Lundh, Sandviken
- 18 Christer Johansson, Hägersten
- 29 Stefan Svensson, Halltorp

50 år

- 5 Jurgén Bag, Lindome
- 21 Åsa Oxenmyr, Älmhult

Har du en fråga om frimärken eller vykort? Här bjuder vi in till ett kunskapsutbyte. Dryfta dina funderingar med oss, så tar vi dem bland våra medarbetare med målet att ge ett bra svar! Skicka in din fråga till redaktion@sff.nu.

Första-dags-stämpel?

Är Kölsillre 19030502 en första-dags-stämpel? 1/5 är redan 1903 helgdag enligt en almanacka på nätet.

Finns det regler för hur postkontoren höll öppet på helgdagar, kunde stora kontor vara öppna medans små var stängda?

Frågan blev relevant då en "datumsamlare" kunde visa upp en stämpel från den 1/5 1903. Men det var ett stort kontor.

FACIT Postal säger att Kölsillre öppnade 1/5 1903, var kan man finna information som vidimerar den uppgiften?

Är det någon av er läsare som vet?

Maila då gärna era svar till lhj@bahnhof.se

Lars-Håkan Jonasson

Uppdatera er information på SFF:s hemsida!

Under arbetet med att förnya Förbundets hemsida ser vi att många av föreningarna runt om i Sverige inte har sina hemsidor uppdaterade. Vi är många som kan vittna om att en fungerande hemsida är mycket viktig för att potentiella medlemmar skall hitta in till klubbarnas gemenskap. En uppdaterad hemsida hjälper också de som vill få hjälp och råd hur man skall hantera en samling som bara ligger.

Om logotyp saknas eller om ni inte vet hur man uppdaterar er information - maila kansli@sff.nu så hjälper vi till!

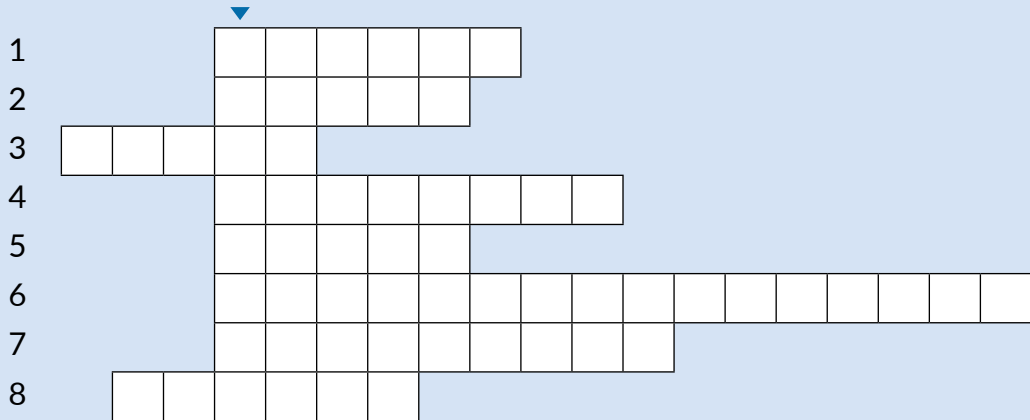

ORDFLÄTA

Nummer 8 - 2023

Jultema

Nedan följer beskrivningar av motiv eller företeelser på svenska frimärken. Varje ledtråd ger en bokstav. Bokstäverna kommer inte i rätt ordning, utan när alla bokstäver är hittade gäller det att bilda ett ord som starkt förknippas med den förestående högtiden. En ledtråd kan vara att detta är något som alla, särskilt de yngre, ser fram emot. Så kavla upp ärmarna, ta fram en katalog eller din samling och sätt i gång. Skicka svaret med namn och adress på ett vykort eller via mejl så att vi får lösningen senast **16 januari**: SFF – Filatelisten, Glasfibergatan 8, 125 45 Älvsjö eller redaktion@sff.nu. Lycka till!

1. Till frimärkets dag 1991 uppmärksammades rock och pop på frimärke. Den avbildade duon skrev och spelade in en julsingel med kombinerat jul- och kärlekstema 1987. Samma sång, men med ändrad text där jultemat togs bort, användes i en stor Hollywoodfilm ett par år senare. En av huvudrollerna spelades av Julia Roberts och låten gav duon en etta på USA-listan. Vilken bokstav började filmens namna på?
2. Pepparkaksbak hör julen till. Ett av julpostmärkena från 2000-talet avbildar en mycket känd person i flätor som kavlar ut pepparkaksdeg. Till sin hjälp har personen med sig ett av sina lite ovanligare husdjur som lyssnar till ett vanligt son-efternamn. Söker första bokstaven i förnamnet på personen.
3. Under 1970 och 1980-talen gjorde denna gravör en hel del av de svenska frimärkena. Förutom julfrimärken gjorde gravören bla frimärket på duon i fråga 1 samt frimärken med postemblem, orkidéer och bilar. Söker näst sista bokstaven i efternamnet.
4. SVT har visat julkalender i TV sedan 1960. År 2013 handlade det som en stenåldersfamilj som reste fram i tiden och uppfann julen. Deras häst Hårfagre har uppmärksammats på två frimärken. Vad heter tecknaren. Första bokstaven i efternamnet behövs.
5. Under 1980-talet gavs ett år ut fyra frimärken som tillsammans bildar en småstad i vinterskrud. Här finns julgranar, släde, paket, barn, brevlådor och inte minst både en postbil och brevbärare som får antas dela ut julhälsningar. Märkena graverades av Lars Sjööblom, men vem är tecknaren. Första bokstaven i förnamnet behövs.
6. Att sätta upp en julkärve, baka pepparkakor, bära hem julgranen, göra lutfisk, stöpa ljus och tillverka en halmbock är bara några saker som kan behöva göras inför högtiden. I vart fall om man ska se till detta års julfrimärken från 1970-talet. Vad är samlingsnamnet på företeelserna tillika namnet på frimärksserien. Behöver första bokstaven.
7. Ett av alla motiv som har hamnat på julfrimärke är en typisk julsymbol som lyser upp vår tillvaro. Detta ting kan såklart brukas året runt, men har en särskild plats inför jul. Motivet har förekommit på flera frimärken, men uppmärksammades under 1990-talet med design från bla landskapen Värmland, Dalarna och Småland. Söker första ordet i namnet på detta vanligt förekommande ting. Bortse från eventuella julprefix i namnet.
8. "Midvinternattens köld är hård", så börjar en av våra mest kända dikter som först publicerades 1881. Den har varit med och format bilden av den svenska jultomten. Diktaren finns på frimärke från 1940-talet. Vad heter han? Ni behöver tredje bokstaven i hans förnamn.

1:a pris ordfläta:

1:a Svenska frimärken berättar,
postnords årsbok 2015

2:a-3:e pris:

En trisslott vardera.

Lycka till!

Vinnare och lösning presenteras i nästa nummer.

Vinnare i

ANNONSPUSSEL nummer 7 - 2023

Som vinnare i Annonspussel nr 8 utses **Göran Roos, Sundsvall**, som får vackra frimärken från Grönland och Färöarna bl a Martin Mörks 1 000:e märke.

Varsin trisslott får **Åke Olsson, Bunkeflostrand**
och **Sören Lundbäck, Kristinehamn**

Stort grattis!

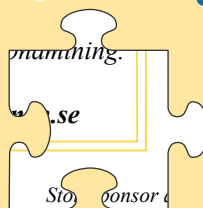
A:

Postnord (sid 3)

B:

Frimärkshuset
Skandinavisk Filateli AB (sid 49)

C:

Postiljonen (sid 64)

D:

AB Philea (sid 7)

VF auktion
 www.vf-auktion.dk
 Online auktioner
 Gratis auktionskatalog
 Over 10000 lots hver måned

Frederiksberg allé 52
 DK - 1820 Frederiksberg
 Tlf. (+45) 36160084
 auktion@vf-auktion.dk

Utställningar på nätet: www.netex.se

Internet 13
 27 & 28 dec kl. 16
 Frimärken, Posthistoria & Stämplar
 inkl. Vykort & Guldmynt

Frimärksauktioner
TRE KRONOR
 Frimärken - Vykort - Mynt/Sedlar - Samlarsaker

Till auktionen via hemsidan www.trekronor.one
 info@trekronor.one ♦ 070 - 598 80 08

På SFF:s hemsida
www.filatelisten.se
 hittar du den senaste
 informationen.

URVALSHÄFTEN

Urval sänds till såväl enskilda som föreningar. Varje månad får du en sändning bestående av ca: 30 st urvalshäften med frimärken från de länder du har valt. Ca 3.000 urvalshäften från hela världen finns i lager. Inget köptvång! Även inlämnare är välkomna.

SVERIGEPRISLISTA

Komplett 31-sidig prislista över svenska postfriska och stämplade frimärken 1855-2022 till låga priser.

www.frantzideal.se

IDEAL Frimärksurval, Mältarevägen 49, 342 35 Alvesta,
 Tel: 070-248 93 60, E-post: frantz@telia.com

Auktion 14 januari
 Se på internet ca 18 000 objekt.

Frimärken köpes, större samlingar,
 rabatthäften m.m.

www.jarlvik.com

Björn Jarlvik Filateli / Stockholm
 Tel 070 6504926, bj@jarlvik.com

**Köp norska
 frimärken
 online**

posten.no/frimerkebutikken

My Stamps

Hög kvalitet av bättre Sverige före 1940

Tel: 070-518 92 30

Se www.mystamps.se

UPPSALA FILATELI HB

Ring **0768687807** för öppettider

Se även: www.facebook.com/uppsalafilateli

Butik: Väderkvarnsgatan 35A Uppsala

dag.ekdahl@gmail.com **KÖPER/SÄLJER**

FRIMÄRKS-NETTO **frimarksauktioner.se**
15:e udda månader
AUKTIONER **SAFE**
Butik och Postorder sedan 1968
Frimärks-Netto / SAFE Album safealbum.se
Bruksgatan 30, 252 23 Helsingborg, Tel 042-14 49 82

**Besök www.filatelisten.se
för senaste information.**

www.norsten.com

Besök min webbsida och se mina specialofferter och prislister.
SVERIGE, ISLAND, DWI, GRÖNLAND m.m.

Karl A. Norsten AB

Box 1069, 181 21 Lidingö, Tel. 08-767 08 61 karl@norsten.com

www.unidafi.com

Frimärken och häften. Norden och
DVI. Plastfickor, Hawid och Klämfix.

Unidafi AB

**Här finns det plats
för fler annonser!**

FACIT
stamps

*Mer än bara kataloger!
Nya frimärkserbjudanden
varannan vecka, stort lager
Sverige ** & mycket annat.*

040-25 88 55 www.FACITstamps.se

Hundratusentals frimärken
från de flesta länder och
motiv. Skriv/ring till oss och
ange ditt samlarområde

Beställ en
"personlig prislista".

www.mimir.se
(associerad med AB Philea)

Svartengatan 6 NB, Stockholm • 08-381323 • stamps@mimir.se

CONTENTA FRIMÄRKEN AB

Tomtebogatan 17, 113 39 Stockholm Tel: 08-6113651

Se prislista på www.contenta.se

contentastamps@hotmail.com

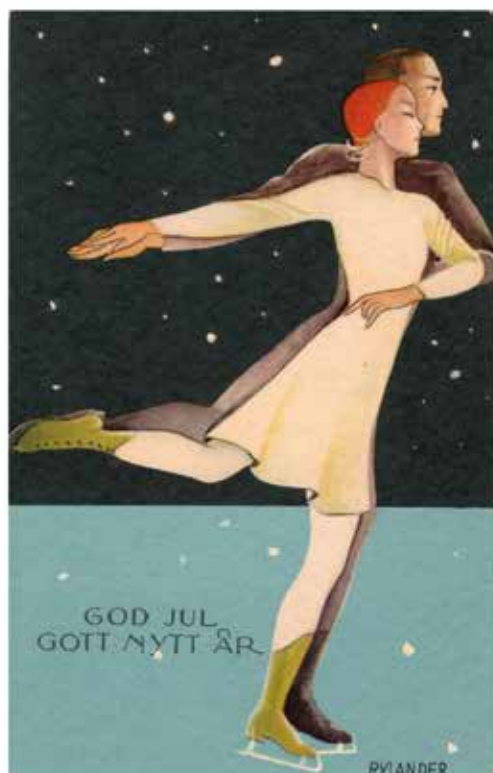

**Vad finns på
www.nordfilateli.se?**

NORD-FILATELI HB

Samlarguiden

Sveriges första heltäckande samlarguide om vykort

Arne Sandström
& Anders Sloma

Nordisk
FILATELI

HITILLS MER ÄN 400 SÅLDA!

Samlarguiden om vykort är Sveriges första heltäckande samlarguide om vykort. Guiden är rikt illustrerad med mer än 800 illustrationer och täcker in ett stort antal samlingsområden (332 sidor). Den innehåller också ett 50-tal listor över olika vykortsserier, vilket underlättar samlandet av dessa. Författare är Arne Sandström & Anders Sloma. Läs mer på www.filateli.se.

Pris SEK 300. Plus porto & emballage SEK 80 inom Norden. Totalt SEK 380. För porto & emballage utanför Norden tillkommer SEK 200. Totalt SEK 500.

Beställ nu till nordisk@filateli.se med förhandsbetalning: SWISH 123 685 47 98; Bankgiro 5478-2925; IBAN & BIC SE36 9020 0000 0902 5526 1227 / ELLFSESS; PayPal nordisk@filateli.se. (Vid betalning med PayPal tillkommer SEK 30 i avgift).

Internationell auktion

20-22 mars 2024

Från Australien 1840!

Höjdpunkter:

"The Beautiful Collection" Sverige 1855-1872
Dr. Ulf Sjögren, Nova Scotia & New Brunswick
Professor Ringertz, Island tjänstebrev
Gordon A. Hughmark, Skandinavien

Inlämning pågår nu!

Vi erbjuder även kontantköp samt att ombesörja upphämtning. Kontakta Andreas Lindekvist på: 040-25 88 52 eller andreas.lindekvist@postiljonen.se

Postiljonen önskar Filatelistens
alla läsare en riktigt God Jul!

AuctionHouse international

Stolt sponsor av:

Postiljonen

We value your collection

